

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 21

Jonas Burba

Svarbesniųjų politinių įvykių apžvalga.

Tautų Sąjungos Tarybai susirinkus.

Šią savaitę Ženevoj susirinko Tautų Sąjungos Taryba savo eiliniai (59-ai) sesijai, kuriai tenka svarstyti visą eilę svarbių politinių bei ekonominių klausimų, turinčių didelės reikšmės valstybių tarpusavio sugyvenime. Visų pirma Tarybai teks apsvarstyti neseniai pasibaigusios Ženevoj muitų paliaubų konferencijos rezultatus.

Kaip žinome, ši konferencija pasibaigė tam tikro protokolo pasirašymu, kur visiems Tautų Sąjungos nariams buvo rekomenduota (pasiūlyta) susilaikyti nuo tolimesnio muitų pakėlimo ir eiti laipsniškai prie muitų sumažinimo.

Tačiau, nepaisant šio protokolo, kai kurios valstybės, Tautų Sąjungos nariai, savo muitus tuo tarpu žymiai pakėlė. Čia turima galvoj Vokietiją, kuri savo muitų pakėlimu žemės ūkio gaminams ypač pakenkė Lenkijos, Rumunijos ir Suomijos interesams.

Amerikos Jungtinės Valstybės, dalyvavusios muitų paliaubos konferencijoje, taip pat smarkiai pakėlė savo muitus.

Tautų Sąjungos Tarybai teks apsvarstyti šį klausimą, ar toksai muitų pakėlimas nėra sulaužymas savo prievolių Tautų Sąjungos atžvilgiu.

Tačiau, vargiai ar Taryba tokį sulaužymą iš Vokietijos pusės galės nustatyti, nes prisidėjimas prie protokolo dar nereikia, kad tai būtų pasižadėjimas muitų nekelti.

Svarbios politinės reikšmės turi T. S. Tarybos sesijos įrašytas klausimas dėl Tautų Sąjungos pakto (statuto) ir Kellogo pakto suderinimo. Mat, pagal Tautų Sąjungos pakta karas kai kuriomis aplinkybėmis (būtent, kada Sąjungos Tarybos pasiūlymas dėl taikingo ginčo išsprendimo nėra vienu balsu priimtas) tarp Sąjungos narių yra leidžiamas. Kellogo paktas draudžia karą visomis aplinkybėmis. Tuo būdu Tautų Sąjungos nariams iš vienos pusės yra privalomas sąjungos paktas, iš kitos pusės, kaip pasirašiusieji Kellogo pakta, jie neturi teisės pradėti karą. Štai kodėl specialiai komisijai buvo pavesta išstudijuoti klausimą dėl šių paktų suderinimo. Tai yra nelengvas dalykas ir tarybai teks, tur būt, šiuo opiu klausimu nemažai padirbėti.

Dabartinei Tautų Sąjungos Tarybai dar tenka apsvarstyti klausimą dėl greičiausio nusiginklavimo konferencijos sušaukimo. Dalykas tas, kad jau 3 metai susirenka visokios paruošiamos nusiginklavimu klausimu komisijos, tačiau be jokių ypatingų vaisių.

Rudenį turės susirinkti dar syki priruošiamoji nusiginklavimo komisija, kurioj dalyvaus Sovietų Rusija ir Ž. Amerika ir tik 1931 m. rudenį galima bus laukti visuotinos nusiginklavimo konferencijos sušaukimo.

Tuo būdu nusiginklavimo problemos išsprendimas vėl atidedamas ilgesniam laikui.

Be čia jau minėtų klausimų, Tautų Sąjungos Tarybai teks dar užsiimti visa eilė mažesnės svarbos klausimų, k. a. Aukštosios Silezijos vokiečių skundo prieš lenkus, dėl tarptautinės ginklų prekybos kontrolės ir kitų.

Prancūzų - italų ir vokiečių prancūzų derybos Ženevoj.

Šalia Tautų Sąjungos Tarybos posėdžių, Ženevoj dar eina atskiros derybos tarp Prancūzijos ir Italijos ir Prancūzijos ir Vokietijos.

Kaip žinome per jūrų nusiginklavimo konferenciją Londone pasirodė, kad tarp Prancūzijos ir Italijos yra visa eilė ginčytinų klausimų, dėl kurių sunku buvo Londone susitarti. Todėl pasirašytas jūrų nusiginklavimo konferencijoje protokolas nebuvo pilnas, nes tam tikrą jo dalį Prancūzija ir Italija nepasirašė.

Svarbiausias ginčo objektas yra pariteto klausimas, t. y. klausimas dėl laivyno tonažo ir ginklavimosi lygybės nustatymo tarp šių abiejų valstybių, kurios, kaip žinoma, politiškai ir ekonomiškai konkuruoja tarp savęs Viduržemių jūroje.

Per einančius dabar pasitarimus Ženevoj tarp Prancūzijos ir Italijos užsienių reikalų ministerių mėginama šiuo opiu klausimu susitarti. Tai yra nelengvas uždavinys, nes abi valstybės turi atskirų interesų Balkanuose ir Adrijos jūroje ir kiekviena iš jų nori savo politinę įtaką sustiprinti.

Tuo būdu vargiai ar pavyks joms taip greit šiais opiais klausimais susitarti.

Žymiai daugiau šansų turi einantieji dabar tarp Prancūzijos ir Vokietijos užsienių reikalų ministerių pasitarimai.

Šie liečia visą eilę vietos pobūdžio klausimų, k. a. dėl prancūzų okupacinės valdžios varomos politikos savo srityje (kuri Versalės sutartimi laikinai lieka prancūzų okupacijos) gyventojų atžvilgiu. Vokiečiai skundžiasi, kad prancūzai visokiomis priemonėmis verčia vokiečius leisti savo vaikus į prancūzų mokyklas. Be to, vokiečiai bijo, kad prancūzų ir belgų kariuomenės vadovybė, kuri pagal Yuongo planą turėjo greitų laiku evakuoti (atleisti iš okupacijos) Reino sritį, savo pažado nelaikysis.

Dėl šių klausimų, manoma, tarp Prancūzijos ir Vokietijos bus pasiektas susitarimas, nes po Yuongo plano ratifikavimo iš Vokietijos pusės, Prancūzija neturi jokio pagrindo nepasitikėti vokiečiais dėl reparacijų mokėjimo ir todėl jai nėra jokio reikalo spausti vokiečius savo srity ir nevykdyti savo pažado dėl Reino krašto evakuacijos.

Kinijoje vėl karas.

Nežiūrint neseniai pasirašytos paliaubų sutarties tarp šiauriečių ir pietiečių, per paskutinę savaitę tarp abiejų šalių vėl prasidėjo karo veiksmai. Šį sykį karą pradėjo Nankino, t. y. pietiečių vyriausybės kariuomenė, kurios lėktuvai mėtė bombas į šiauriečių pozicijas.

Šiauriečiams yra padaryta daug nuostolių, ir jie rengiasi greit užpulti Nankino kariuomenę. Laukiama smarkių susirėmimų tarp abiejų šalių.

Mirė žinomas norvegų mokslininkas ir politikas Nansenas.

Paskutinę savaitę mirė pagarsėjęs savo tyrinėjimu ir suruošta ekspedicija į šiaurės ašigalių Fridtjof Nansen'as.

Jo moksliški tyrinėjimai turi didelės svarbos. Be to Nansen'as buvo žinomas kaip didelis Tautų Sąjungos veikėjas, kuris savo energija daug prisidėjo prie karo belaisvių ir nukentėjusiųjų nuo karo šelpime Rusijoj, Amerikoj, Turkijoj ir kitur.

Lietuvos vyriausybė per savo pasiuntinį pareiškė užuojautą dėl Nanseno mirties.

PRANEŠIMAS.

Birželio mėn. 9 d. Panevėžyje rengiama 12-tos šaulių rinktinės 11 metų gyvavimo ir 10 metų kovos krikšto

Sukaktuvių šventė.

Programa: 8 val. ryto vėliavos pakėlimas aikštėje. 12 val. paradas Vytauto aikštėje. 15,20 val. sportas pavarininkų stadione. 20 val. iškilmingas posėdis šaulių teatre. 21 val. linksmoji dalis — vakaras.

Kviečiame dalyvauti šaulius-kūrėjus ir kovų dalyvius.

Šventei ruošti komitetas.

Joniškelių partizanų arba kitų prašoma pranešti.

1919 m. bolševikai, paėmę į nelaisvę, sušaudė Joniškėlio bataliono partizaną Ruką. Nužudytojo tėvai tik po 10 metų sužinojo iš „Kario“ aprašymų sūnaus likimą. Jie norėtų daugiau sužinoti apie savo sūnaus mirtį ir kur jis yra palaidotas.

Žinančių apie tai prašoma pranešti šiuo adresu: P. Kuci. Vaškai, Biržų apskr.

Klaidos atitaisymas.

„Kario“ 20 nr. 404 pusl. skyriuje „Iš šaulių gyvenimo“ vietoj „Gražiai padeklamavo ir B. Balčiūnas eilėraštį: „Į šeimyną“ (L. Giras), turi būti „Į žinyną“.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 58 nr.

Leldžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metal

Kaunas, 1930 — VYTAUTO DIDŽIOJO — m. gegužės m. 22 d.

Nr. 21 (573)

Meilikavimas.

Greta keiksmų, kariuomenėje dar yra vienas blogas įprotis, giliai įleidęs šaknis kadro tarpe. Tas įprotis žalingas tuo, kad kenkia viršininko autoritetui, sukelia neapykantą valdinių tarpe ir suskirsto valdinius rūšimis. Maža to. Tasai įprotis dažnai nekaltą kareivį įvelia į bereikalingus viršininko — puskarininkio persekiojimus, sudaro kartais tarp viršininko ir valdinio beveik visai negeistinus santykius. Vyksta tada atvira kova iš puskarininkio pusės ir tyli, bet atkakli iš valdinio.

Šį kartą noriu pakalbėti apie meilikavimą, arba, kaip dažnai tenka išgirsti, prisilaižymą. Nepaslaptis, kad šis įprotis gyvena karių tarpe, ir čia daugiausia kalti puskarininkiai. Kad tokių puskarininkių yra, tai galima patirti nugirdus kareivių kalbas ir parvykus namo atostogų iš atsarginių. Įdomu, kad kareivis, pasakodamas apie tokį viršininką, kuris jam už koki nors savos rūšies „kyšį“ gera padarė, nelaiko to geru, bet neigia jį, pašiepia ir

su pajuoka apkalba. Sako: „Buvo „užsėdęs“ ant manęs, visur „spaudė“, bet pavaišinus pagerėjo; paskui ne aš jo, bet jis manęs pribijėjo“. O kits pasakoja — „bėda, jei neprisigerinsi; į darbus ar kur kitur būtinai tave pirmąjį pasiųs, neteisingi toki viršininkai“.

Įvairiais būdais sugeba kareivis prisigerinti, prisimeilinti prie savo viršininko. Vienam padeda pinigai, kitam namų sūriai, kumpiai, lašiniai, dešros; o kai kam bonka alaus, pusbonkis arba papirosų „pokelis“. Kartais ir tabako keliomis „bankrutėmis“.

Po tokių vaišių meilikautojas tuoj pradeda reikalauti įvairių nuolaidų, išskyrimų ir palengvinių tarnyboje. Dažnai menkas kareivis išsilavinimu ir kariškomis žiniomis, tingus ir apsileidęs, bet prisigerinęs savo tiesioginiams viršininkams, ir sunkesnės tarnybos išvengia, gali dažniau ir miestan išėiti, mažiau baudžiamas, o jei ir baudžiamas, tai

I d. p. liktiniai, baigę trumpalaikius I ir II laldos kursus, su savo vadais ir lektorais.

tik dėl akių. Toks prisilaižėlis gali dažniau ir atostogų gauti, nes kuopos vadas, negalėdamas gerai pažinti visos kuopos kareivių, kartais pasiklausia viršilos ar būrininko, o šie, būdami meilikautojo jau pavaišinti ir dar pažadais pavilioti, tuoj, žinoma, ir pakiša pirmon eilėn savo „geruosius“.

Dažnai kareiviams tenka išgirsti iš savo viršininkų, kad tik geri, gabūs ir drausmingi kareiviai leidžiami atostogų, tačiau pamatę kokį nors apsileidėlį ar tokį, kuris moka su būrininku ar viršila gerai gyventi, namo važiuojantį, tuoj supranta, kieno čia darbas ir užtarimas. Pastebėję, kad pastangos jų neįvertinamos, geras pamokų žinojimas ir apsumkumas neturi reikšmės, gerieji kareiviai pasipiktina. Nemiela jiems tada nė mokyti. Galima nugirsti tarp savęs kalbant: „Pavaišink būrininką, tai ir tu važiuosi. Pastatyk pusbonkį, nereiks šventes kuopoj švesti. Nevaišini papirosais, tai ir plauji kuopą, dažnai sargybon eini“. Žinoma, netvirtinu, kad visa tai būtų gryna tiesa, bet, antra vertus, be ugnies nėra dūmų.

Iš atsarginių daug ko tenka išgirsti. Jie pasakoja, žinoma, kartais ir perdėdami, kaip gera, jei turi kokį nors kuopoje viršininką savo pusėn palenkęs. Bendrai pasakius, meilikautojui parenkama lengvesnė tarnyba; jis įvairių darbų išvengia.

Taip. Meilikautojui gera, jo papirktajam, jei taip galima pasakyti, viršininkui taip pat pasmaguriuoti ne pro šalį, bet kitiems, kurie visa tai sužino ir pastebi, kokios mintys ir savijauta; kokios kalbos atsiranda? Kaip jie žiūri į tokį viršininką, kuris nėra teisingas, ne su visais lygiai elgiasi ir ne vienodai griežtas? Koks jo autoritetas? Ar gali būti mokytoju, auklėti kareivius, ugdyti drąsą, pasiaukojimą, sąžiningumą ir pareigos jausmą? Štai kokia virtinė klausimų kyla dėl vieno bevalio, nesusivaldančio puskarininkio, o kiek klausimų nutylėta.

Manau, kad nereikia aiškinti ir nurodymus duoti tiems, kurie linę prie meilikautojų, prie tu

plytlaižių. Šie įvairiais būdais prisigerinę, sukelia daug murmėjimų, daug nepasitenkinimų kitų tarpe ir, būdami patys niekam tikę, ardo drausmę, bendrą sugyvenimą, o svarbiausia, žemina viršininko autoritetą. Meilikautojų pasisekimai duoda pagrindą kalboms apie viršininkų neteisingumą, papirkimą, iššaukdami viršininko kritiką valdinių tarpe. Štai kiek daug žalos, kiek kenksmingumo atneša kariuomenei šis įprotis!

Kuris iki šiol kuo nors buvo meilikautojo suviliotas, tevengia tos ydos, kaip dvėslenos! Argi tinka puskarininkui seilę varvinti ir laukti, kad ką nors kareivis iš skrynelės išimtų ir duotų? Juk visa tai jam namiškiai rinko ir pasiuntė. Ar gražu su valdiniais girtauti, prie stiklelio prarasti savo autoritetą, viršininko privalumus? Ar verta papirosų dūmais paleisti ir seilėmis išspiauti viršininko pareigas ir gerą vardą? Tik pagalvokit!

Ne! Tad užteks, jau gana tų klaidų! Kam teko suklypti, tegu kuo greičiau pasitaiso. O jei ir atsirastų toks, kuris neįstengs šiai pagundai atsispirti — bėk iš karių tarpo, neteršk ir nedaryk gėdos šiuo įpročiu daugeliui.

Atvyko naujokai. Jie turtingi atvažiavo. Skrynelės gausiai prikrautos rūpestingų motinų, tačiau tesidžiaugia tuo tik jie, kol pamils kareivio duoną. Ne vienas iš jų siūlys ką nors, gerindamasis savo viršininkui, bet gana to, reikia užkirsti kelią meilikavimui. Jei neras savo viršininkų tarpe, kuriuos galėtų vaišinimais suvilioti, jei sutiks šiam įpročiui griežtą pasipriešinimą, liausis su pasiūlymais ir, laikui bėgant, patys būdami viršininkais, savuosius valdinius sudraus ir ši dėmė dings iš kariuomenės tarpo. Karys ir dar viršininkas visur ir visame turi būti geru pavyzdžiu kitiems, kad nieks negalėtų prie jo įvairiais priekaištais prikibti. Tėvynės gynėjai jokių blogų darbų neturi pakenkti garbingam kario vardui.

Pasikalbėjimas su žirgu.

*Ko žvengi, eiklus mano žirge?
Senai kanopom tu dundėjai.
Bet mums nauji laimėjimai mirga
Dar pamokysim mes priešą skriaudėją!*

*Dar atmeni tu, kaip žaibų šuoliais
Skridai, o kardas man švitravo?
Kaip vanagai, mes priešą puolėm.
Už žemę grūmėmės tėvų savo.*

*Vai pasakyk dabar, eiklus žirge,
Ko liūdnas rymau, lyg beržas prie kelio?
Ko akys skausmingai pravirko,
Be žiūrint į rytų kraujuotą šalį?
Bežiūrint į rytų kraujuotą šalį?*

*Vai pasakyk, ko naktį gūdžią.
Girdžiu aš vėjų, lyg vilko, kaukimą?
O žinios su vėju ateina, atūžia...
Ir širdy bunda žygių troškimai?*

*Vai pasakyk?.. Dar verda kraujas,
Tas pats kada tėvynę dar gynėm!
Dar išblaškysim mes priešą gaujas!
Dar atvaduosim savo sostinę!*

*Ko žvengi, eiklus mano žirge?
Pažvenk, kaip žvengei mūšy ne kartą!..
Juk mums nauji laimėjimai mirga
Ryt pasibelsim į Vilniaus vartus!*
J. D-čius.

Iš kariuomenės sugrižus.

*Sveiki tėveliai! Mes sugrižom
Kas iš Alytaus, kas iš Kauno!
Jūs džiaugiatės, bučiuojat kryžių
Ir klausiate, kas naujo, jauno?..*

*Viskas gerai, viskas tvarkoje!
Mums nieks tenai neatsitiko!
Abi štai ranki, abi koji,
Tik mylima kurio gal liko...*

*Tik, tiesa, nebaigėm su Vilnium.
Todėl, dabar, nors ir sugrižom,
Į žygi didi, žygi kilni,
Vis vien mes vykti pasiryžom!...*

*Mes daug išmoke, daug jau žinom,
Daug galime, — mūs jėgos — griausmas!
Atėmę sostą Gedimino,
Kai grįšim — bus didesnis džiaugsmas!*
A-tas B.

Atsisveikinant su Alytaus įgula.

Teka pro Alytų tarp aukštų skardžių ir miškų vingiuodami Nemuno vandenys, smarkiau atsimušdami į senelio tilto kojas, prie kurio ramsčių prikalta misinginė lenta: „Čia žuvo pirmasai Lietuvos karininkas a. a. Juozapavičius...“. Tai gyvas ir gražiausias pavyzdys Alytaus įgulai — 2-ram ulonų pulkui.

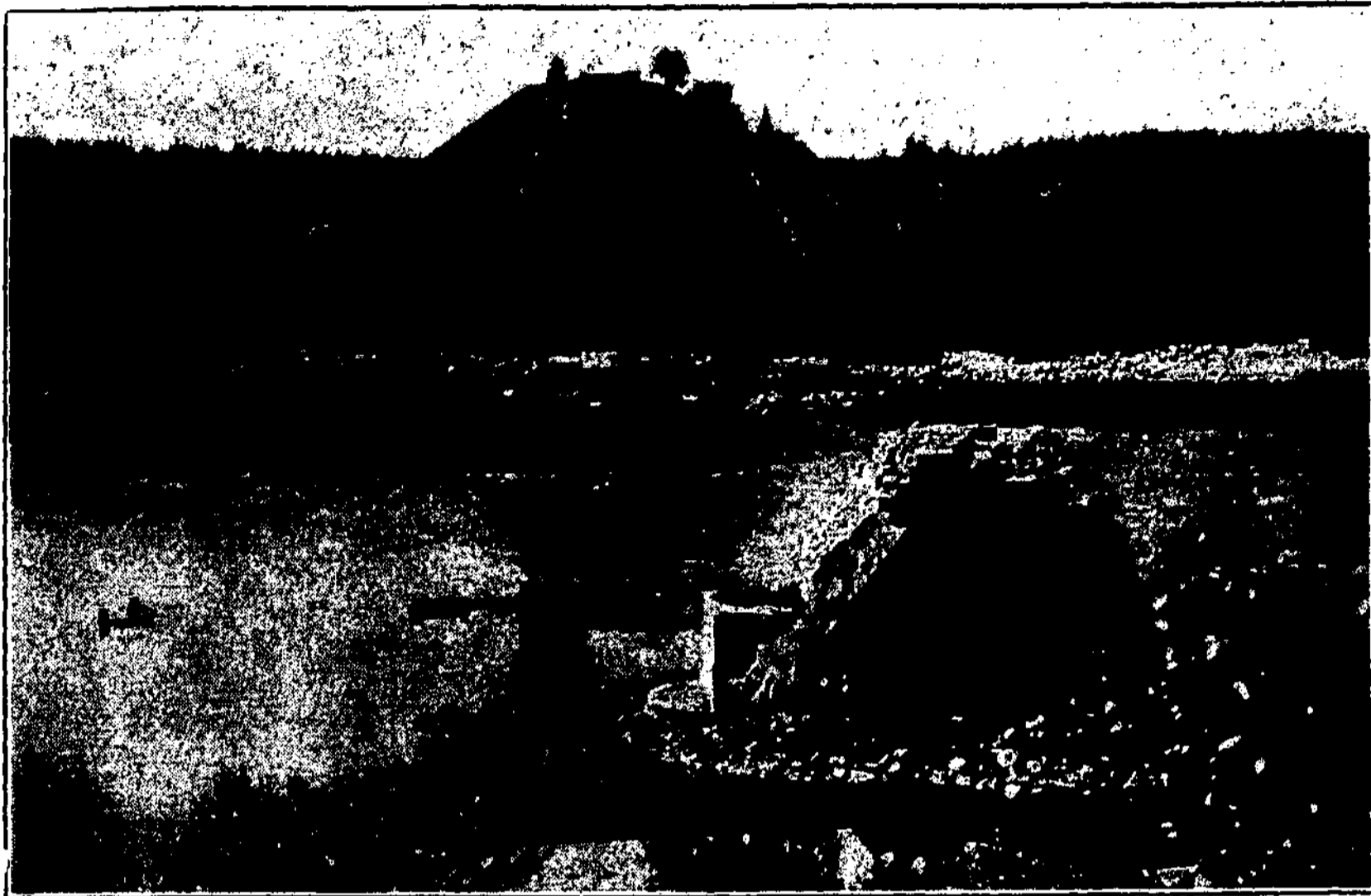
Bėga ir dienos kaip Nemuno vandenys. Vos vakar, rodosi, sukviestus iš tolimiausių Lietuvos kampelių jaunuolius, iš Žemaitijos, net ir iš Klaipėdos, vežė mus sunkiai alsuojąs traukinys į paskutinę prie demarkacijos stotį. Kas mūsų ten laukia, — mes nežinome. Tik pulko orkestras, sutikęs mus tamsią rudens naktį triukšmingais maršo aidais, priminė, kad mes jau žengiam į karišką gyvenimą.

O štai gražų pavasario rytą vėl tas pats orkestras ir gal prie to paties tirštais dūmais alsuojančio traukinio mus išlydi. Ko mes čia buvome, ar sunkios karinės prievolės atlikti, pasiruošti vartoti ginklą, skubiai orientuotis keblioj padėty ir drąsiai žiūrėti į pavojus, ar tik pasisvečiuoti?... Galima pasakyti viena ir kita, nes tie pusantų metų prabėgo greit, nepastebimai, nors tai, ką mes čia išmokome gero ir naudingo, niekad nepamiršime.

Trimitas! Tas pats trimitas, kuris mus čia ankstų rytą žadino ir vėly vakarą migdė, dabar pra-

neša, kad mes jau išvažiuojam. Kažko gaila ir smagu. Smagu, kad daug ko čia išmokę, matę, prityrę, grįžę tėviškėn, kas į kaimą, kas į miestą, galėsime daugiau reikalingo gyvumo įnešti į jau-

dai bei draugai, atiduoda mums paskutinę pagarbą. O ne, kariai, argi paskutinę!... Juk anksčiau ar vėliau mes pasiryžę, kuomet tik prabils tėvynėj pavojaus trimitas, būti vėl šalia jūsų, kurie mus mo-

Geležinkelio tiltas per Nemuną ties Alytumi (rusų sugriautas atsitraukiant).

nimo gyvenimą — ir gaila, kad gal dar daug ko nesužinota, neišmokta, kad tenka skirtis su visais, kurie mus mokė, mums gero troško, su kuriais mes spėjome susibičiuliauti.

Traukinys jau eina. Orkestras groja. Mes, susispietę prie atidarytų vagonų langų, siunčiame atsisveikinimo ženklus, o tie, kurie ten stovi perone, gerbiamieji va-

kėte ir kurie nuvesite mus į Gedimino sostą.

O kol kas, brangūs vadai, pro kurių akis praslenka daug tokių traukinių, kurių vagonų langai užkimšti jums atsidavusių jaunuolių veidais, — linkime daug jėgų ir kantrybės, nes visa tai iš jūsų to viso daug reikalauja!..

A-tas B.

Kaip padaro filmą?

Daugelis iš mūsų yra matę demonstruojant kokią nors filmą. Kai kam gal atrodo, kad nėra lengvesnio dalyko, kaip pastatyti filmą. Juk ji kine praeina per 2 valandas ir yra aiškiai suprantama. Tačiau taip nėra.

Kinematografo filmai pastatyti reikia daug laiko, darbo ir pinigų.

Dviems valandoms demonstruoti kino teatrui reikia 2 klm. filmos juostos. Jos yra suvyniotos (tartum didelės ripkos) ir sudėtos į nedegamos medžiagos dėžes. Juostos dega labai smarkiai.

Paprastai parašo kokį nors veikalą ir atiduoda filmų bendrovei. Ši pakviečia artistus, suskirsto roles ir prasideda nuotraukų darbai. Per dieną padaro, paprastai, po 30 metrų. Darbas eina punktualiai nuo 8 iki 24 val. Nuotraukos daromos kambariuose ir lauke. Lauke gali daryti tik tada, kai aiškiai šviečia saulė.

Darbas tęsiasi dažnai ištisus metus. Kada visa drama padaryta, ją sulipdo ir neša į laboratoriją. Tenai, panašiai kaip ir fotografijas, dirba pozityvus, t. y. juosta, kurią galima būtų leisti per aparatą kino teatre.

Žinoma, yra filmų, kurios susideda iš kelių serijų ir jos gaminamos net kelerius metus.

Vienas tik juostos metras kainuoja apie 1 litą. Tai 2 valandų paveikslui reikia už 2000 litų juostos. O kiek jos susigadina, bedarant nuotraukas. Bendrai, kino drama, skaitant juostas, elektrą ir atlyginimą dalyviams, kainuoja nuo 20.000 iki 50.000 litų.

Mes, lietuviai, kol kas savo filmų neturime. Yra tik nuotraukų iš įvairių švenčių iškilmių bei kitų svarbesnių įvykių. Tačiau malonu pabrėžti, kad mūsų kariuomenės pastangomis baigiama daryti savas kino kūrinyms „Lietuvos kareivis“. Bet apie tai jau buvo „Karyje“ rašyta.

J. Dovydaitis.

Didžiausi pasauly daiktai.

Ilgiausia pasauly upė yra Mississippi, Amerikoje.
 Didžiausias krioklys — Niagara, Amerikoje.
 Aukščiausias kalnas (8840 mtr.) — Everestas, Azijoje.
 Seniausias medis (4000 metų) baobabas Kalifornijoje (Amerikoje).
 Giliausias ežeras (2000 metrų) — Baikalas, Sibire (Azijoje).
 Ilgiausias geležinkelis Čeliabinskas — Vladivostokas (6.550 klm.) Sibire (Azijoje).
 Ilgiausias kanalas Sueco — 160 klm.
 Ilgiausias tunelis — Simplono (Alpėse) — 20 klm. ilgio.
 Aukščiausias bokštas — Eifelio (Paryžiuje) — 300 mtr.
 Aukščiausia bažnyčia — Kelno katedra — 158 mtr.
 Erdviausias namas — „Koištolo Rūmai“ (Anglijoj); juose tilpsta per 100.000 žmonių.
 Didžiausias teatras — Paryžiaus opera, užimanti 12.000 kvadr. metrų plotą.
 Aukščiausia statula — „Laisvės statula“ New-Yorko uoste. Visa ji padaryta iš vario.
 Didžiausias varpas — „Car-kolokol“ Kremliuje, Maskvoje. Jis sveria per 20.000 klgr.

Kaip gintis prieš tankus.

Apibūdinant dabartines prieš-tankines priemones, amerikiečiai pažymi, kad patranka 75 mm. geriausiai gali būti panaudota kaip ginklas prieš tankų šarvus. Geriausių rezultatų pasiekama, apšaudant tankų išeities bazę. Koncentruojamoji ar uždengiamoji ugnis rajonuose, kur tankai veržiasi, gerų vaisių neduoda. Taip pat mažai naudingas atskirų tankų apšaudymas, jei netaikoma tiesiog į tanką.

Patranka 75 mm., pastatyta pirmose pozicijos linijose ir vartojama netarpiniam šaudymui, yra baisus ginklas prieš tankus. Tačiau yra ir kai kurių trūkumų: pirma, dėl to, kad dažnai tenka keisti stovėjimo vietą, o antra, kad tuo ginklu žemumo taikinių apšaudymas galimas tik ligi 6 laipsnių.

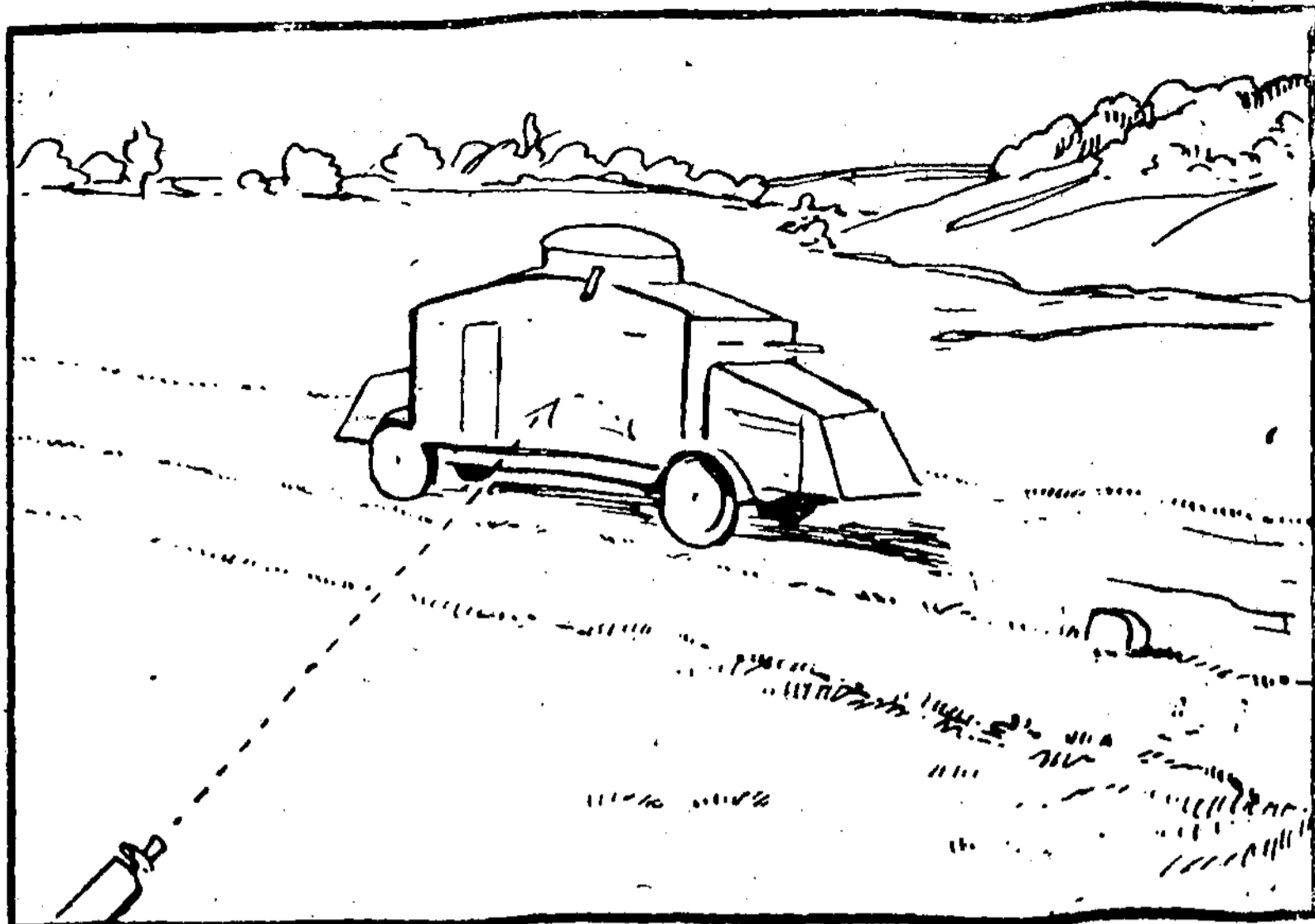
Patrankėlė 37 mm. jau nėra toks baisus tankų priešas, jos šūvio lengvas smūgis gali pramušti tanko šarvus tik tada, jei pataikys 75 laipsnių kampu ir bus gana arti. Antra, ji nėra tokia judri, kokia turėtų būti, kaip prieštankinis ginklas, bet vis dėlto ji pakankamai tinka ir tiksli.

Sunkieji kulkosvaidžiai irgi mažai tinka prieš tankus, todėl jie turi būti naudojami tik tam, kad nugalėtų tankų lydimočius būrelius.

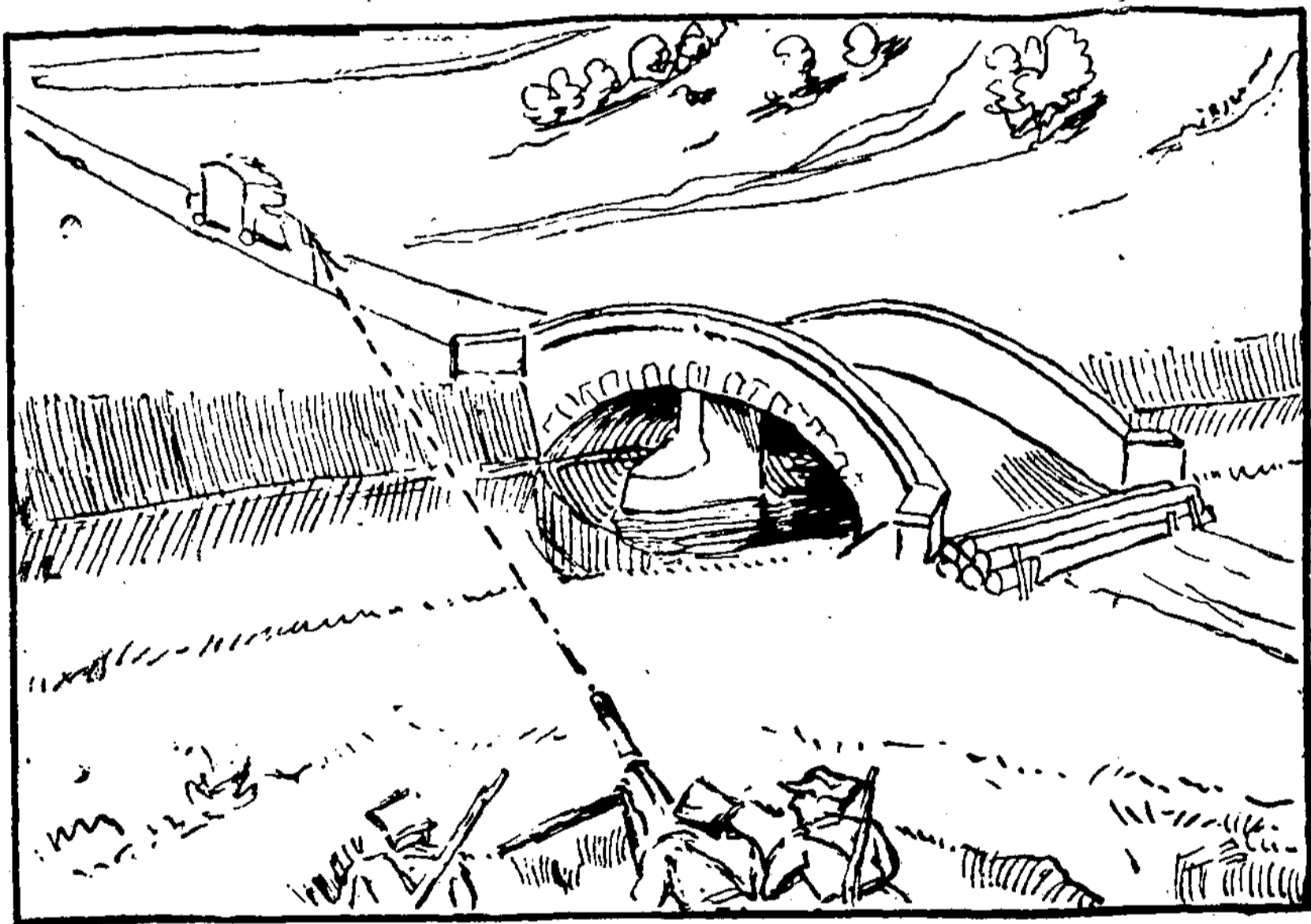
Šautuvų ugnis tik tada bus vaisinga, jei pataikys į tankų sekimo arba šaudymo aneles. Todėl, kaip taisyklė, ir ji turi būti nukreipta į tanko lydimočius būrelius. Šautuvų granatos irgi neduoda jokių vaisių kovoj su tankais.

Besiginančiojo tankai irgi turi būti įskaityti į prieštankinio apsigynimo priemones. Jų uždavinys pulti priešo pėstininkus, kurie eina prisidengę savo tankais, tačiau reikia vengti kovos su puolančiais tankais, paliekant tą darbą gynimosi artilerijai. Savųjų tankų veiksmai turi suardyti prieš tankų ir pėstininkų bendradarbiavimą, kad priešo pėstininkai, tankų palaikomi, neturėtų persvaros atakos metu. Tačiau toks veikimo būdas galimas tik tada, jei prieš tankai neturi tam tikrų prieštankinių priemonių, kuriomis galėtų sunaikinti pasirodžiusius tankus.

Bet jeigu prieš tankai puola

Šautuvu ir kulkosvaidžių kulkos atšoka nuo šarvo.

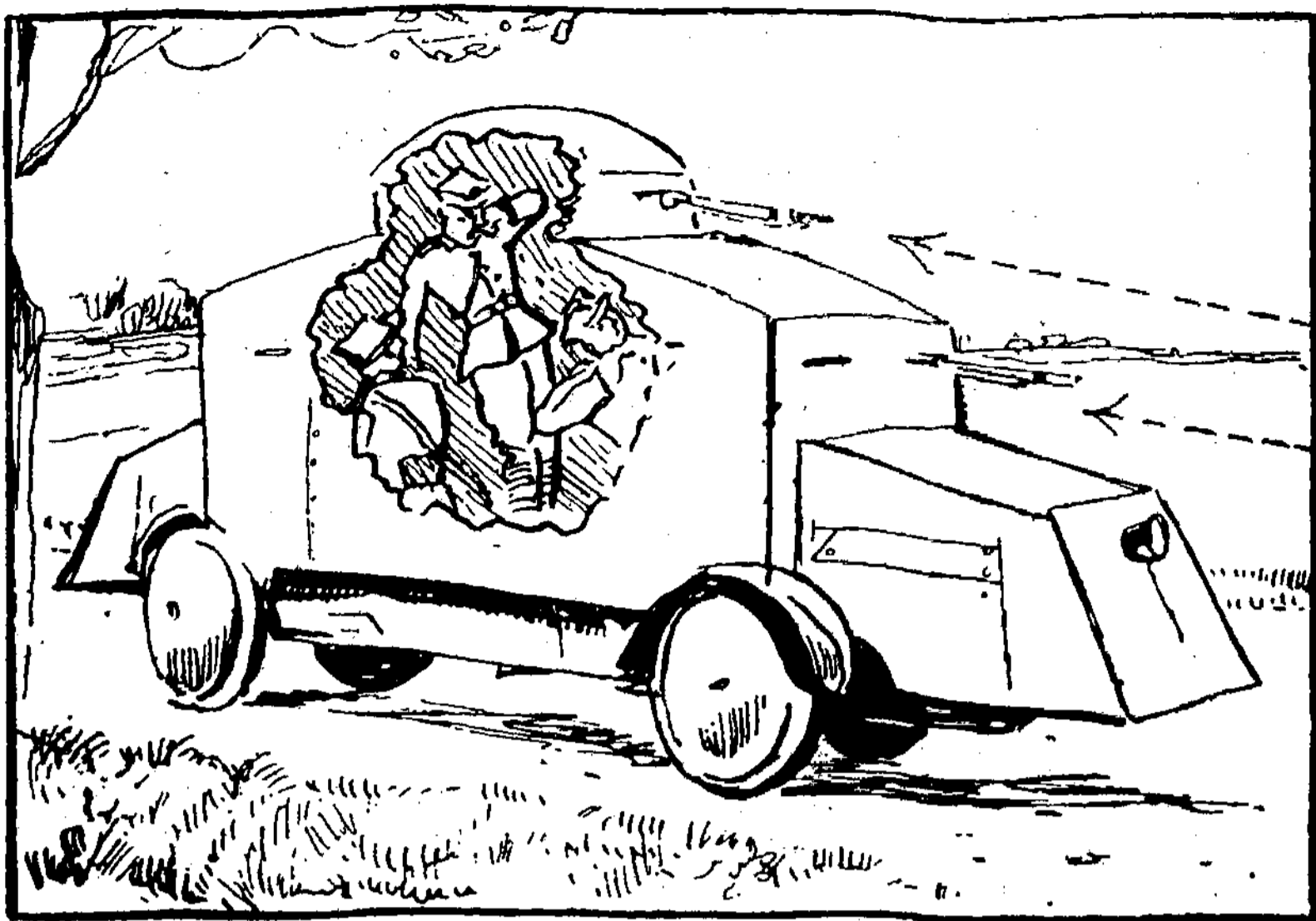
Per anksti paleista ugnis duoda progos šarvuočini lengvai atsitraukti.

atskirai, be ryšio su pėstininkais, tuomet besiginančiojo tankai tam tikru momentu turi pradėti kovą su jais. Tankų kovoj su tankais svarbiausias dalykas smarkumas ir staigus užklupimas. Ta kova būtina turi būti palaikoma gynimosi artilerijos.

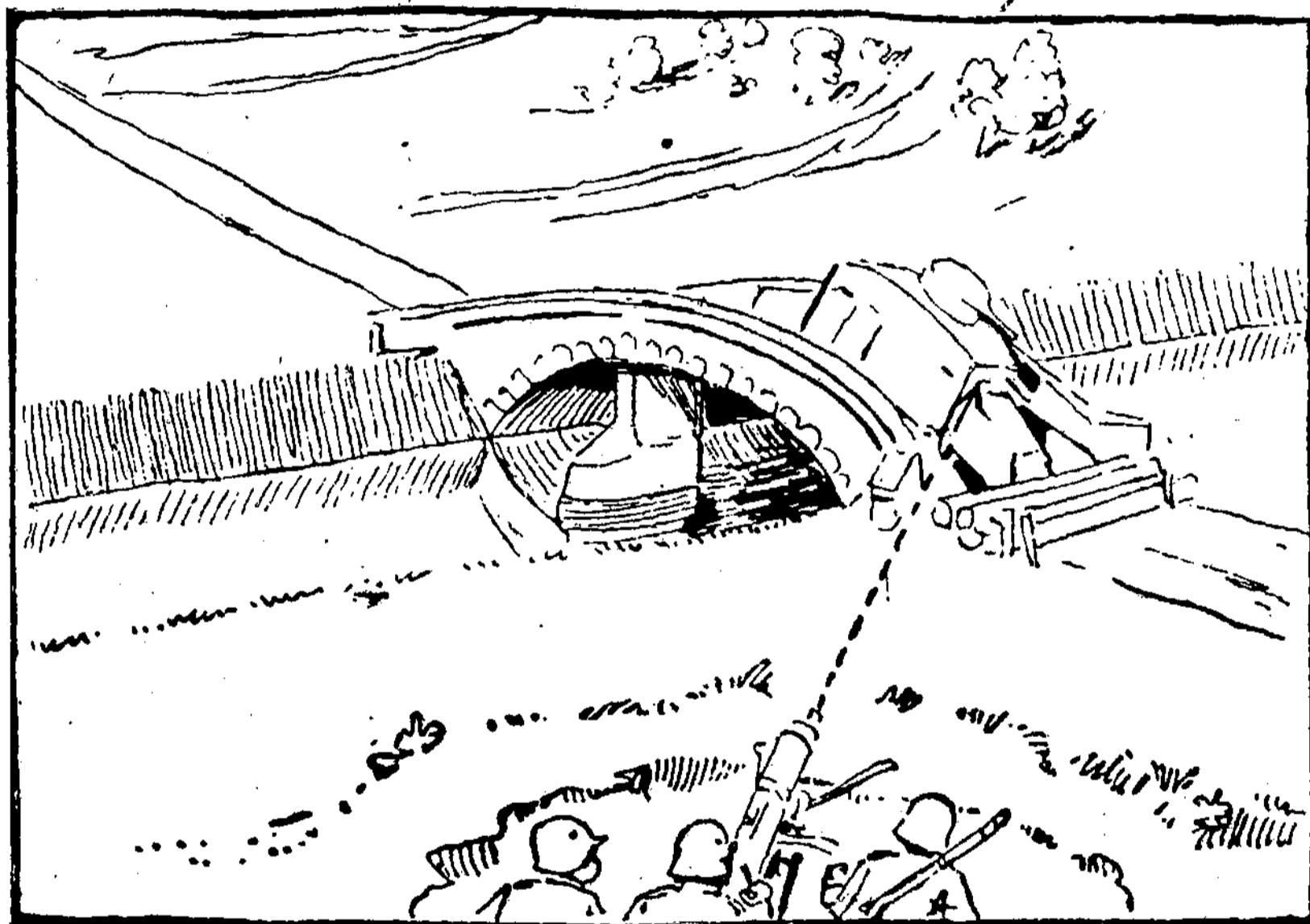
Norint laimėti kovoj su tankais, reikia atsidėjus žvalgyti ir sekti. Uždavinys toks — surasti tankų koncentravimo vietą, numatyti jų žygio kryptį ir sustatymo gilumą. Visos tos žinios tučtuoju turi būti nusiųstos į artilerijos punktą, kad pradėtų kovą su tankais jų išeities bazėj ir tuo metu, kai

išsiskleisdami tankai pradės pulsi. Gynimosi planu taip pat turi būti numatyta, kad lėktuvai apmėtytų bombomis tankų koncentracijos rajonus, o ypač tuomet, kai tų rajonų nesiekia artilerijos ugnis. Kaip jau anksčiau buvo sakyta, visas prieštankinio apsigynimo planas turi remtis, svarbiausia, artilerijos ugnim.

Įtraukimas tankų į kovą iš prieš pusės, be abejo, turės didelės įtakos pasirinkimui gynimosi pozicijos. Jeigu priešas turi tankų, tai puikiausia pozicija, jeigu ji be natūralinių kliūčių, gali pasirodyti mažiau tinkanti, negu blogesnė,

Šarvuotio įgulą galima sužeisti tik pro šarvo angas.

Geriausia paleisti staigią ugnį tada, kai šarvuotis keblesnėj padėt.

bet teikianti tam tikrų kliūčių. Natūralinėmis kliūtims reikia laikyti: vietas, kurios lengvai galima užtvindyti, raistai, tankus miškas, daubos, grioviai ir ežerai, stačiais krantais, kirtimai, kur palikti aukšti kelmai, uolotos apylinkės. Jei laiko yra, būtinai reikia natūralinius kliūčių tarpus užpildyti dirbtinėmis. Dirbtinių kliūčių parengimas reikalingas daug laiko ir medžiagos. Todėl tenka viskas sunaudoti, kas tik patogiausia pasipainioja po rankomis. Dirbtinės ir natūralinės kliūtys turi būti taip parinktos, kad patektų į gynimosi priemonių apšaudomą plotą. Pasirenkant kliūtis — dirb-

tines ar natūralines — reikia gerai pažinti priešo tankų savybes. Todėl reikia stengtis susipažinti su tankų tipais, jų struktūra, darbo ypatybėmis ir t. t.

Prieštankinis gynimasis reikalauja, kad jojo patobulinimas eitų lygiagrečiai su tankų tobulėjimu ir išsiskleidimu.

(Pagal „P. Zbr.“ 113 — 114 nr.).

Tikrai žino.

Kuopos vadas klausia naujoką.
— Petrauskai, kada esi gimęs?
— Gerai nepamenu, ar tai buvo prie 20, ar prieš 25 metus. Bet tikrai žinau, kad dar tada tebegyveno mano motina.

1 g. p. šefo D. L. E. K. Jonušo Radvilos santykiai su lenkais.

1636 m. pradžioje karalius Vladislovas IV iškeliavo į Prūsus apžiūrėti ir sutvarkyti atgautus nuo švedų miestus: Elblingą ir Molbergą. Iš Prūsų karalius išvyko medžioti į Lietuvą, nes daugiausia karaliui rūpėjo Lietuvos vidaus dalykai, iš kurių svarbiausi buvo sugyinti Lietuvos teises.

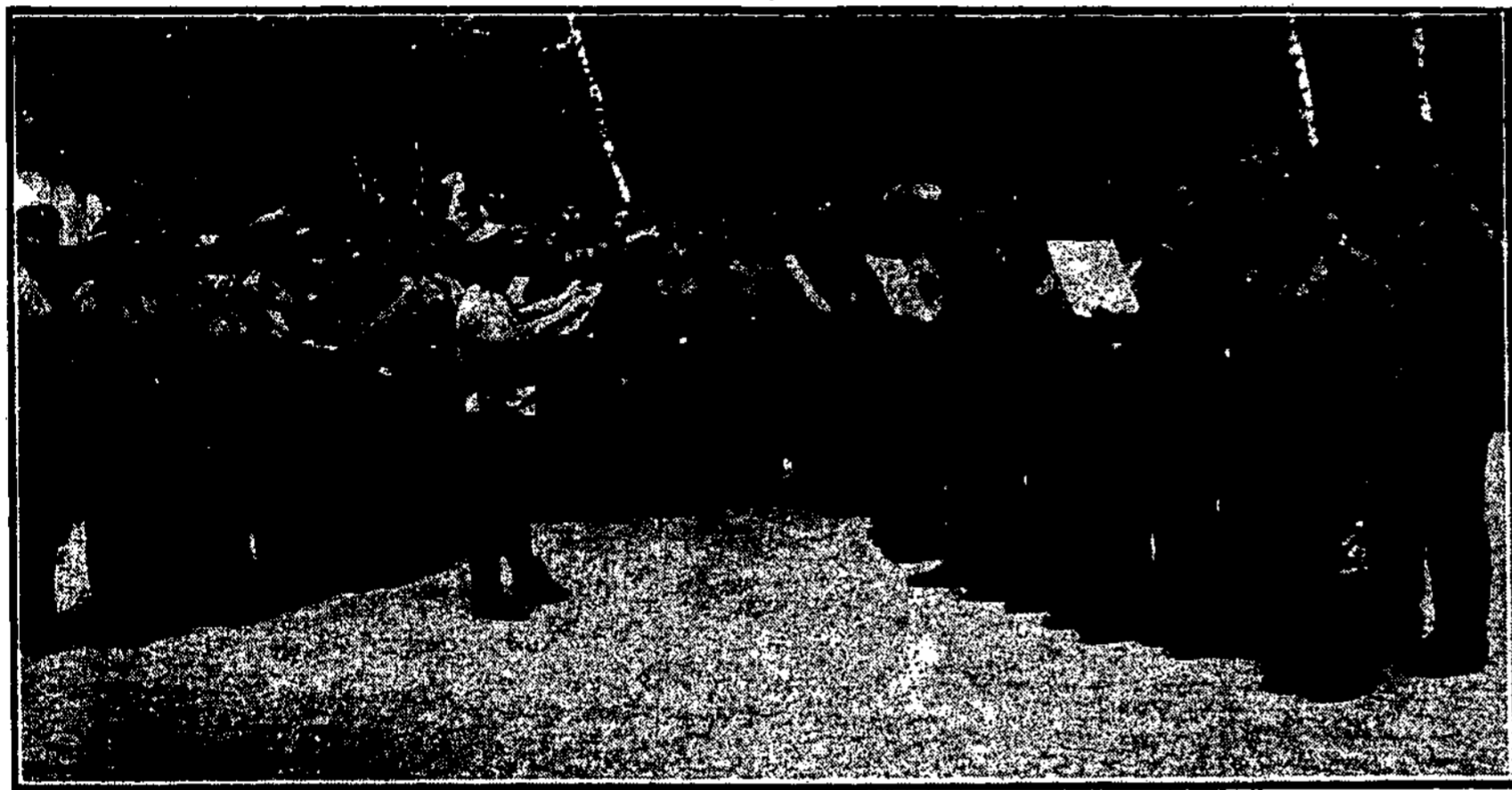
Tam reikalui buvo paskirta komisija iš senato atstovų ir riterių, bet dėl tikybinių nesusipratimų tarp kalvinų ir katalikų nieko gero neišėjo. Vilniuje karalius išbuvo beveik visą vasarą. Tuo metu Vilniuje įvyko didelės šv. Kazimiero kūno į naują katedros bažnyčią pervežimo iškilmės. Jonušas nuolat buvo prie karaliaus.

Rugsėjo mėn pabaigoje į Vilnių atvyko ir Kristupas Radvila (Jonušo tėvas) iš Torunio, kur laidojo švedų karalienę Oną, Vladislovo IV tetulę. Pirmomis rugsėjo mėn. dienomis karalius pradėjo rengtis į Varšuvos seimą. Prieš išvykimą, karalius gavo laišką iš savo pasiuntinių: Oberskio ir Kunovskio, kurie buvo pasiūsti į derybas nustatyti sienas tarp Maskvos ir Lietuvos. Tam dalykui karalius sušaukė senato tarybą.

Lietuvos bajorai, kurie tą dieną buvo pokilyje pas Marijoną Tryzną, atvyko pilin. Vicekancleris Petras Gembickis karaliaus vardu pasiūlė tokius dalykus, kurie nieko bendro neturėjo su nagrinėjama byla. Krištupas Radvila jį pertraukė ir prašė kalbėti apie dalyką, prikaišiodamas karaliaus bajorams, kad jie daug daugiau naudotųsi teisėmis, negu kad leidžia Lietuvos senatas. Karalius baigė pasitarimus ir, nutraukęs Krištupo kalbą, paliepė nešti save į bažnyčią (dėl ligos jis pats negalėjo vaikščioti), kur Vilniaus vyskupas laukė su pamaldomis. Krištupas Radvila, dar labiau įpykęs, stengėsi sulaukyti karalių ir reikalavo balso, kurio jam nedavė maršalkas Lukas Opolinskis. Tuomet Krištupas, atsigręžęs į Opolinskį, tarė: „Jei karalius neišspręs, tuomet aš parodysiu, kaip galima neduoti balso Vilniaus vaivada! Taip mus lietuvius net pačioje Lietuvoje varžo lenkai. Nieko neturi Radvila su Opolinskiu, bet vaivada nori išspręsti bylą su maršalku, kad

Sekmadienis kareivinėse.

Eini žmogus pro kareivines ir galvoji: koks liūdnas ten gyvenimas; visi namai raudoni, visi vienodi, langai kuo didžiausi. Viduryje kareivinių didelė aikštė, kur jokia žolelė neauga. Kaip gi augs, jei nuo ankstybo ryto ligi vėlaus vakaro ten kareivėlius tik „muštravoja, tik muštravoja“. O jų sunkūs batai viską su žeme sulygina. Pro tarpiais suskamba linksma dainelė,

1 p. p. 2 kuopos kareivių dainų pamoka.

kurios klausant, net senam prisimena jaunos dienos. Kitam kareivinių gale vėl pasigirsta pilna liūdesio daina. Bet ši daina tai ne skundimasis savo dalia: jos skambūs žodžiai primena čia žilą Lietuvos senovę, garbingus sentėvių žygius; čia apdainuojami mūsų okupuotų brolių vargai, kurie kasdien laukia išvadavimo iš svetimų jungo.

Ne toks atrodo liūdnas gyvenimas patiems kareivinių gyventojams — jauniems, linksmiems, niekad nenustojantiems vilties Lietuvos berneliams — kareivėliams.

Štai gražus vasaros sekmadienis. Visur tik dainos, tik muzika, tik juokai. Mat, kiekvienas džiaugiasi sulaukęs šventos dienele, tikro ir ramaus poilsio laiko. Šią dieną užmirštama rikiuotė ir visi darbai. Visi tik rengiasi, tik skubinasi.

— Vyrai, kas nori į miestą, užsirašykite pas mane? — šaukia eidamas per kuopą kuopos budėtojas grandinis Girnius. — Šiandien vadas žadėjo leisti į miestą visus, kas tik norės.

— Mane, mane užrašyk! — tik girdėti balsai iš visų vietų.

— Kam jums tas miestas? — sušunka iš kampo, visą laiką tylėjęs eil. Kiaušinis?

— Ką tu čia, Kiaušini, geriau tylėtum. Visi jau žinom, kad tau niekas nerūpi. Matytum, kai mes išeinam — sako eil. Ulvydas — tai, brolyti, visi žiūri, kaip į parlėkusius pavasarį garnius.

— Na, gana, — sako Cibulskis Ulvydui: — geriau renkimės į miestą, reikia dar batai nusivalyti.

„Batus valom ir dainuojam, ir mes nieko neatbojam.

Lengva mūsų ši dalelė, tegu skamba tik dainelė.

O bateliai, jūs žibėkit,

Kai šiandieną mes avėsime

laisvi būtume, kad laisva būtų Lietuva nuo despotiško valdymo!“

Tokiais maždaug žodžiais Krištupas lydėjo einantį karalių į katedrą. Jonušas, visa tai matydamas ir norėdamas ginti savo tėvo garbę, dar labiau pradėjo grasinti lenkų bajorams, sakydamas: „Netriskus ateis laikas, kai lenkai neberas durų, nes mes juos per langus išmesime lauk“.

Karalius po pamaldų tuojau išvažiavo iš Vilniaus. Jonušo žodžiais ir grasinimais ižeistas, karalius įsakė jam, kad nedrįstų įeiti į jo kambarį, kol neatsiprašys ižeistų lenkų. Gavęs tokį karaliaus pareiškimą, Jonušas Radvila, kuris, karaliui išvažiavus, lydėjo savo tėvą į Jošūnus, tuojau nusi-skubino pas karalių, prisivijo jį Merkinėje ir, nors uždrausta buvo, įėjo tiesiog pas jį ir ėmė atsiprašinėti. Jam pasisekė atsiprašyti karalių ir pažadėjo atsiprašyti maršalką ir vicekanclerį.

Tačiau išdidus Jonušas nenorėjo per daug jiems nusilenkti, o jie būtinai reikalavo viešo atsiprašymo ir savo užsispyrimu pasiekė to, kad Jonušas kai kuriam laikui vėl

turėjo nuo karaliaus pasitraukti.

Vicekancleris išsiuntinėjo laiškus į seimelius ir, nusiskųsdamas Radvilomis, prašė riterius, kad užstotų jį. Jonušas, sužinojęs apie tai, pranešė karaliui, kad ir Radvilas ras sau karalių, jei tik Vladislovas nepripažins. Vladislovas IV darė visas pastangas, kad, dar jam esant Gardine, susitaikytų abi susipykusios pusės, tatau jam pavyko. Lapkričio mėn. Jonušas atvyko į Gardiną pas karalių ir pradėjo vėl eiti savo pareigas. Nors tas nesusipratimas buvo likviduotas, tačiau Jonušo pyktis didėjo.

Dar tebebūnant karaliui Gardine, Jonušas išvyko į Vilnių, kur seimelyje buvo išrinktas atstovu į Varšuvos seimą, kuris susirinko 1637 m. sausio mėn. 20 d. Į seimą atvyko ir Krištupas Radvila. Seimo posėdžiai buvo triukšmingi. Čia taip pat buvo tarjamasi apie kariuomenės sustiprinimą prie Rusijos sienų. Lenkų atstovai tą visą sunkenybę suvertė Lietuvai. Lietuviai priešinosi, ir seimas pasibaigė nieko nenutaręs. Dėl seimo nutraukimo buvo apkaltinti Jonušas ir Krištupas Radvilos.

Po seimo tarp Jonušo ir jo draugo vicekanclerio Kozanovskio įvyko nesusipratimas. Priežastis buvo ši. Per pietus, pas vicekanclerį Gembickį, Poznanės vyskupas Andrius Šoldrskis pradėjo Jonušui prikaišioti, kam jis daręs savo namuose religinius susirinkimus ir paaikšino, jeigu Jonušas nepalau tai daręs, tad jis ištremsias iš Varšuvos reformatų kunigą. Jonušas į tai atsakė: „Jokių susirinkimų aš nedarau; mano namų durys kiekvienam yra atviros. Kas pas mane ateina, to aš laukan neišmesiu. Bet jeigu į mano namus ateitų vyskupas, tai aš labai abejoju, ar jis atrastų duris“. Visi ten buvusieji katalikai šiais žodžiais labai užsigavo. Kozanovskis pareiškė, kad kol mirsias ieškosis atlyginimo dėl katalikų tikėjimo įžeidimo. Ginčas baigėsi tuo, kad jie vienas antrą iššaukė dvikovon. Karaliaus brolis Jonas Kazimieras, įsimaišęs į ginčą, juos sutaikė. Jų santaika buvo tvirta: paskui Kozanovskis visuomet buvo palankus Jonušui.

Kap. J. Vaišnoras.

Naujokai gauna naują apdarą.
Foto Andrikonio.

ir patrauksim toms gatvelėms,
kur žiūrės šimtai mergelių.

Ryt po aikštę vėl žingsniuosis
ir į žemę tvirčiau duosis,
kad pažintų kareivėlius,
jaunus tvirtus bernužėlius.
Tuomet vėl skambės dainelė,
ei, lengva karių dainelė.

— Žinai, Jonai, — sako Cibulskis Ulvydui: — kai aš uždainuoju linksmą dainelę, tai, rodos, visi rūpesčiai nuo galvos nukrinta.

— Matai, — atsako draugas: — ne visuomet gi liūdėsi tik dėl to, kad patekom į kariuomenę. Aš, dar gyvendamas namuose, labai pavydėdavau tiems vyrams, kurie grįždavo atitarnavę kariuomenėje; jie man atrodydavo drąsūs, vikrus, viską žiną. Jei kartais patekdavau į jų draugystę, net nedrįsdavau kalbėti, o vis galvodavau: „Palaukit, ir aš būsiu kada nors kareivis“. Dabar štai jau pats kareivis, todėl man tik linksma — ir dainuoju:

Berneliai jauni esam,
Viską darome drąsiai.
Kur tik einam, ar žygiuojam
Sau dainas linksmas dainuojam,
O jei priešą susitksim,
Jau nė vieno nepaliksime.

Neatsilieka nuo jų ir kiti. Kas taip skubiai rengiasi į miestą, o kas tvarkosi kareivinėse. Daugeliui krinta į akis pasirėmęs kuopoj ant lango eilinis Laimutis. Jis taip giliai galvoja, kad net lūpos kruta. Mat, jis vargšas vis stengiasi išmokti vidaus tarnybos statutą. Ypač jam sunku atsiminti bendros kareivio pareigos, kurių jis ne tik kad nemoka, bet ir niekad nevykdo. Ypač Laimučiui nepatinka, kai skyrininkas jam sako: „Laimuti, nusimazgok galų gale rankas, nusikirpk nagus, tokiomis rankomis valgydamas, gali dar apsirgti“. O Laimutis sau galvoja: „Velnias žino, namie būdamas nesimazgodavau rankų visą savaitę, o apie nagus nė

kalbos nebūdavo, jie patys nulūždavo. Ir niekad nesirgdavau. O dabar, rodos, jau ir prausiuos ir rankas kelis kartus savaitėje mazgoju, o į „bulatoriją“ vis tik bėk ir bėk.

Bet neilgai teko Laimučiui vienam galvoti. Štai atbėga iš lauko jo draugų būrelis ir šaukia:

— Ei, Laimuti, ką tu ten „poteriauji“, eikš pas mus, sušoksim nors polkutę, truputį palaužysi savo senus kaulus, o dabar supelysi kampe sėdėdamas.

— Bene jis moka dar šokti — atsiliepė antras.

— Ei, vyrai, nemanykit jau taip apie mane! — atkirto Laimutis. — Kai aš buvau namie, matytumėt koks buvau vyras: tuomet aš ir pašokdavau ir padainuodavau. O dabar, ką čia šoksi. Andai išėjau su batais pašokti, bet vos tik paliečiau savo batu jos koją, tik pažiūrėjo į mane, ir pabėgo.

— Cha, cha, cha! — pradėjo visi juoktis: — juk nereik lipti ant kojų.

— Kaip gi nelipsi — atsiliepė Laimutis — kad vis pripratęs eiti plačiu žingsniu, koją statyti ant viso pado. Jau kartais kad statai, tai statai ir tik tada jau atsimeni, kad čia ne tankinė, o šokiai, kai mergička pasprunka.

Bet armonikos garsai žadina širdį kiekvieno, sujudino ji ir Laimutį.

— Ei, vyrai, juk dar Kiaušinis miega, einam prikelti! — Sušuko Vedegys.

— Einam, einam — atsiliepė iš visų kraštų.

Ir bėga būrelis į trečią kazemata kelti Kiaušinio.

„Ei, Kiaušini, kas tau yra, kad tu lovoj šiandien styri. Kelkis, kelkis Kiaušinėli, mes sušoksim suktinėli. Šiandien trypsim, šokinėsim,

Pirmas žingsnis rikiuotėj.
Foto Andrikonio

o ryt aikštėj vaikštinesim.

Ei lengva karių dainelė, —
tegu skamba jų dainelė.

— Na jau, vyrai, jei taip sakot — eisiu ir aš pas jus, — atsiliepė Kiaušinis, trindamas akis.

Jis nė nepasijuto, kaip atsidūrė savo linksmų draugų būrelįj.

— Na, vyrai, gal bus jau gana linksmintis — įsikišo skyrininkas. Bus daugiau šventų dienų, o dabar truputį pasimokykit susitvarkyt.

Visi skyrininko žodžiams pritarė ir išsivaikščiojo po savo kazematus. Štai vieni, pasiėmę status, mokosi, kiti taisosi rūbus, o dar kiti, sudėję rankas ant kelių, galvoja, bet apie ką nė patys nežino. Didžiausias triukšmas ten, kur keli susirinko.

— Sakyk, Jonai, kam Dievas paskyrė vieną dieną per savaitę šventą?

— Aš manau tam, — atsako Jonas — kad turėtume laiko gerai šautuvus išsivalyti ir rūbus susitaisyti.

— O aš manau — atsiliepė dar trečias — kad galėtume gerai paūžti.

Nesibaigė ginčai, o jau pasigirdo kuopos budėtojo švilpukas — ženklas vakariniam patikrinimui. Vienas pro kitą verčiasi iš visų kampų, kad tik nepavėluotų.

Pan.

Mūsų vaikinai mėgsta judrumą ir gyvumą. Vos atvykę į kariuomenės dalis, jau rodo prie gimnastikos įrankių kas ką gali. Foto Andrikonio

Kaimo „vakaruškos“.

Jauno žmogaus siela laki. Ji arelio sparnais pakyla, kur debesys temdo žvaigždes, arba nupuolusi ant žemės voliojasi, ritasi, ten kur papučia vėjas. Tai galima pritaikinti ir mūsų kaimo jaunimui. Jų mažuma, pasiekusi aukštus mokslus, užima miestuose valdiškas tarnybas ir visai atsiskiria nuo savo „kaimiečių“. Sodžiuose pasilikęs jaunimas turi igimtus palinkimus linksmintis, šokti, dainuoti. Paprastai „subatos vakarėliais“, o daugiausia šventvakariais, susirenka, dažniausiai pas našles, gražus mūsų jaunimėlis. Ir padaro „vakaruškas“. Muzikontui armošką vikriai tampant, šoka kadrilius, o kitur net fokstrotus. Po ilgesnio laiko kambarys prisipildo dul-

Skautai — gamtos draugai. Jų pavyzdžiu turėtų sekti visi mūsų jaunuoliai, saugodami mišką ir dabodami paukštelių; ypač pavasarį. Čia matome, kaip Kauno skautai į šakotų ąžuolų viršūnes traukia inkilėlius.

kėmis, popirosų dūmais ir tvankiu oru. Į „vakaruškas“ ateina daug bernelių išsitraukusių „naminės girėlės“. Šie, būdami drąsiausiais vyrūkais, išmeta ne po vieną biaurų, šlykštų žodį, susibara, o dažniausiai prieina prie peštynių ir gerokai susimuša. Į tokias vakaruškas prisirenka daug kaimo vaikų, pradžios mokyklos mokinių. Paskutiniai pritraukia netyro oro, prisiziūri nepadorių elgesių, prisiklauso negražių kalbų ir t. t.

Tuo reikalu rimtai turėtų susidomėti artimiausi kaimo inteligentai — pradžios mokyklų mokytojai. Jiems lygiai turi rūpėti ir suaugusių švietimas. Tą darbą mokytojas pradės, sukvietęs visą jaunimą į mokyklą. Čia jis (mokytojas) turės progos pasikalbėti, pašokti, pamokyti juos tautiškų žaidimų ir gražių kariškų dainelių. Kitam vakarėliui galima išrinkti komisiją, į kurią įeitų gabūs vyrūkai, buvę kariuomenėje ir jauni naujokėliai. Antrajam vakarėliui bus didelis plusas, kai jame padeklamuos eilių apie Lietuvos karžygius, buvę kariai parodys keletą sakalų gimnastikos pratimų, mergaitės padarys sporto pratimų ir mokytojas prabilis įdomią jaunimui paskaitą.

Tai tokius bei panašius kaimo jaunimui pasilinksminimus galėtų rengti pradžios mokyklų mokytojai, ir tik į tokius vakarėlius turėtų rinktis naujokai. Čia jie prasilavins, išmoks mandagumo, kariškų dainų, daug tautiškų žaidimų, o tuomet ir kariuomenėje nebūtų „Kaziais“ ar „Molio Motiejais“.

Mok. A. Adomaitis.

Jaunuoliai ir miškas.

Artinasi pavasaris. Visa gamta atgyja. Bunda juodasai miškas. Vėl čiulba šimtai paukštelių žaliajam miške.

Jaunuoli, ar tu myli žaliąjį mišką? Ar tu myli lieknas siūbuones pušis ir kitus Lietuvos girių medžius? Taip, tu myli žaliąjį mišką, tu myli kiekvieną medį, medelį. Ne veltui lietuvių liaudies dainose, pasakose apdainuojamas žaliasis miškas...

Jaunuoli, tu privalai mylėti Lietuvos miškus, šilus, žaliuosius medžius. Tu privalai nelaužyti jaunų medelių, tu privalai sudrausti tuos, kurie nesupranta miško naudos ir naikina jaunus, žalius medelius, kurie laužo žydinčių medžių šakas. Jaunuoli, tu privalai pasodinti gražių, jaunų medelių paliai savo sodybą, paliai kelius. Tu privalai pasodinti „Vilniaus“, „Aušros“, „Vytauto Didžiojo“ ir daug kitų reikšmingų ir simboliškų medelių.

Juozas Raščius.

Atsimink, jog drąsa ir pasiryžimas priešui bus baisesnis, negu bailio rankoje kulkosvaidis ar patranka.

Ne sienos, bet geri kariai tvirtovę sudaro.

Kaip laukinių tautų jaunuoliai tampa vyrais.

Pas mus, kaip ir kituose civilizuotuose kraštuose, jaunuoliai tampa vyrais — pilnateisiais piliečiais pagal tam tikrus krašto įstatymus. 21 metų amžiaus jaunuoliai ir be to, atlikę karo prievolę, įgyja visas piliečio teises. Jokių ypatingų apeigų „krikštijant“ jaunuolius į vyrus pas mus nėra.

Kitaip yra daugely laukinių tautų. Pavyzdžiui, Amerikos indėnų tautelės, kai kurios Pietų Azijos tautos, australiečių (pirmųjų Australijos gyventojų) tautelės, Afrikos negrai ir kt. turi tam tikrų papročių ir apeigų priimant jaunuolius į vyrų tarpą. Tų laukinių tautelių buvo ir tebėra gana daug. Kiekviena iš jų turi vis savotiškų tos rūšies apeigų.

Mes čia tuo tarpu pasitenkinsime tik keliais tokiais pavyzdžiais.

Australiečių jaunuoliai, sukakus tam tikram amžiui, į suaugusių vyrų tarpą priimami tam tikromis apygomis — iškilėmis, kurios tęsiasi net keletą savaičių. Į tokias iškilmes sukviečiami, be savų, ir kitų giminių vyrai. Susirinkę visi šoka, linksminasi. Be to, jaunuoliams pasakojamos visokios suaugusiųjų paslaptys, duodami įvairūs pamokymai. Visų pamokymų jaunuoliai turi klausytis kuo atidžiausiai, nes kitaip juos žvėriškai muša. Kai kurių giminių jaunuoliams per tas iškilmes išmuša priešakinius dantis, ant krūtinės įkaitinta geležimi išdegina tam tikrus ženklus ir kt. Tose apeigose moterys ir vaikai ne tik negali dalyvauti, bet ir žiūrėti jų.

Daug sunkesni egzaminai, negu australiečių, yra Amerikos indėnų jaunuoliams.

Vienoj A. indėnų tautoj — *mandanuose* tie egzaminai ypatingai sunkūs. Mandanų jaunuolis, noris laikyti „egzaminus į vyrus“, pirmiausia turi keturias paras pasninkauti ir budėti. Po to du vyrai, apsimovę kaukėmis, perveria jam peiliais keliose kūno vietose odą ir į žaizdas įkiša neplonus medinius šakalius, už kurių užnėrę virves, pakabina bandomąjį tokio aukštumo, kad jis negalėtų kojomis žemės

Marijampolės gimn. VIIIb klasės šauliai turi savo tarpe būrio pirmininką, būr. vado pav., būrio sekretorių, puikaus būrio orkestro kapelmeisterį.

Darėjas, persų karalius, nutarė kariuomenę perkelti į Europą ir pradėti karą su skitais. Vienas persų didikas, kuris turėjo keturis sūnus, prašė Darėją palikti namie nors vieną sūnų. Karalius jam tarė: „Kadangi mane prašai palikti nors vieną sūnų namie, visus paliksiu“. Kaip tarė, taip ir padarė, nes liepė keturis sūnus nužudyti.

Tuo būdu visi keturi sūnūs namie paliko.

siekti. Ant jo dar uždeda skydą, ant šio dar kelias jaučių (bizonų) galvas ir žynio maišelį. Taip pakabintą nelaimingąjį sukioja apie 15 minučių, kol jis visai apalpstas. Po to jį nuima, išima iš pečių ir krūtinės šakalius, tačiau kitose vietose dar jų palikdami; didžiosios dvasios garbei nukerta mažąjį rankos pirštą ir nutvėrę jį patį, kaip papuola, tempia, velka apie žynio trobelę. Po to jau išima jam ir kitus šakalius ir tuo „egzaminai“ baigiasi. Jaunuoliai, išlikę po tokių „egzaminų“ gyvi, jau tapdavo „vyrais“. Visi jauni vyrai, kurie, bijodami tų kančių, atsisako nuo tokių „egzaminų“ — nelaikomi „vyrais“, o tuo pačiu neturi teisės būti kariais, negali medžioti, visą savo amžių turi drauge su moterimis dirbti moteriškus darbus. Maža to, — už tokio bailio jokia mergelė ne tik nenori tekėti, bet ir su juo draugauti.

Nelengvus „egzaminus“ turi išlaikyti ir P. Amerikos indėnų mundrukų tautelės jaunuoliai, norintieji tapti „vyrais“. Čia apeigos prasideda prieš vado (giminės vyresniojo) palapinę. Bandomojo jaunuolio nuogas rankas apmauna ilgomis pirštinėmis, kurios apima rankas iki pažastų. Tos pirštinės yra maišeliai, kuriuose yra daug priesta pikčiausių skruzdėlių. Šių skruzdėlių įkandimas lyguš įkaitintos adatos įdūrimui. Su tomis apmautomis pirštinėmis, jaunuolis, kęsdamas didžiausį skausmą, turi prieš kiekvieną sodžiaus palapinę šokti, juoktis, krėsti įvairius šposus, ir per visą tą laiką nė truputį nesusiraukti, žodžiu, neparodyti savo kentėjimų. Apeigos baigiasi irgi prieš vado palapinę, kur bandomasis turi kuo smarkiausiai šokti tol, kol visiškai nusilps. Tada jam nuima pirštines, ir „egzaminai“ baigiasi. Išlaikiusį „egzaminus“ visi sveikina, linkėdami jam viso gero, mergelės jį myli ir gerbia, tačiau jis tuo tarpu nieko negirdi...

Nelaikantį arba neišlaikiusį tų „egzaminų“ jaunuolį laukia toks pat likimas, kaip ir anksčiau minėtus bailius mandanų jaunuolius.

S. Lapajevs.

Vaikų šventė.

Alsėdžiai. Gegužės 11 d. Alsėdžiuose įvyko Alsėdžių valsč pr. mokyklų vaikų šventė.

Vienoda vaikų uniforma, bendri judesiai, muzikai griežiant, ir puikiai sudainuotos dainelės džiugino ne vieną žiūrėtoją.

Šventėje buvo jaučiama tautiška nuotaika.

Žiūrint į tokias šventes kyla mintys, kad taip nuo jaunų dienų auklėjami būsimieji piliečiai bus sąmoningi ir garbingi tautos sūnūs ir padarys viską, ko iš jų reikalaus tėvynės garbė ir pareiga.

Plačiau apie šią reikšmingą šventę bus kitam „Kario“ numery.

Ats. ltn. A. Pocius.

Aklas aklą vedė.

— Kokių tenka matyti atsitikimų būnant fronte, kas juos ir apsakys. Kartais net pats netiki, kad tai būtų tikra teisybė, bet tenka sutikti atsiminus savo pergyvenimus. Na, kad ir su manimi kartą buvo toks atsitikimas. Patekau lenkams nelaisvėn. Galvoju, kaip iš jų reiktų ištrūkti. Nesinori „poniškos porcijos“ gauti kas rytas per nugarą ir kėst badas ir šaltis. — Taip pasakojo susirinkusiems kaimynams ką tik iš fronto parvažiavęs atostogų Baltrukas.

Baltrukas buvo miklus, stipras, neaukštas, plačiais pečiais, 23 m. geltonplaukis vyrukas. Rimtas jo veidas, šviesiai melsvos akys ir plati kakta liudijo, kad iš savęs jis nieko nepridės. Jis visuomet buvo atviras, teisingas ir doras, už tai kaime visi jį mylėjo ir gerbė, todėl ir dabar susėję klausėsi, net pypkės užgesusios krito iš dantų.

— Mūsų kuopa laikė barą už K-lio miestelio, pagal vieškelį, — tęsė Baltrukas. — Kai tik pastebėjau, kad esame apsupti ir išsigelbėti nebegalėsime, pasislėpiau čia pat miške. Įlindau karklynan ir guliu, klausaus, kaip „bitelės“ zirbauja per viršų ir raško medžių šakeles. Baugu. Prisispaudžiu prie žemės ir sulaikau kvėpavimą. Galvoj sukasi mintys: „paims ar nepaims“. Netoli girdėtis lenkų keikimai, grūmojimai ir grasinimai sušaudyti nenorinčius pasiduoti nelaisvėn. Netrukus šaudymas aptilo. Tik kažkur toli, kairėj, virė, kaip katile. Nutilus lengviau atsidusėjau. — Ačiū Dievui, ši kartą likau, — perbėgo mintis, bet vis dėlto nenorėjau tikėti, kad nieko čia nebūtų likę. Guliu ir bijau pasijudinti. Girdžiu, čiuži, čiuži per lapus kažkas ateina. Taip ir užkaitau visas, net prakaitas iššoko ant kaktos. Ot, rodos, jau ir mato mane. Žiūriu paukštelis ant šakelės sukinėjas, pažiūrėjo į mane, čiuriktelėjo ir purptelėjo tolyn. — Na, manau, perdaug jau bailus palikau, kad tokios mažos paukštytės nusigandau, dargi šautuvas čia pat... — Atsibodo gulėti drėgnumoje, net šonus pradėjo krėst drebulys. Aplinkui buvo ramu, migla jau baigė kristi, tik palši debesėliai, skubėdami, bėgo į šiaurės ir rytų pusę. Pasiklausęs atsisėdau. Kuris dabar metas? Tur būt, pavakarė. Nusprendžiau laukti nakties, nes dabar dar jie, tikrai, tebeieško pasislėpusių ir be to, kažkur toli dar tebėjo šaudymas. Naktį, manau, drošiu

Mūsų raitieji žvalgai (1920 m.).

tiesiai į šiaurės pusę. Sėdžiu. Liūdna ir baugu vienam, ir gaila patekusių lenkams bei žuvusių.

Pagaliau, įsitikinęs, kad arti nieko nėra, nuričiau. Išsiėmiau iš kišenės knygutę, kur buvo iš namų laišakai ir draugų fotografijos. Kad nors jie būtų išlikę sveiki, maniau... Ką dabar veikia mano namiškiai? Ar mano, kad aš čia drebu, kaip koks vagis? Gal visi linksmi, juokauja ir nieks jiems nesapnuoja... Perskaičiau visus laiškus, kiek tik jų turėjau. Kaip yra gera atsiminti, būnant tokioj padėty, namiškius, draugus, pažįstamus ir spėliot, ką jie mano apie mane. Ką gi daugiau veiksi.

Pradėjo temti. Visur jau buvo ramu. Dar valandėlė — ir visai sutemo. Juodi debesys aptraukė visą dangų ir drėgnas oras kažkaip nepaprastai slėgė nuotaiką. Pasiklausydamas išlindau iš krūmų ir pasileidau matuot kalnus, slėnius, pelkes, griovius, kažkokias klampynes, į kurias dažnai įsmukdavau ligi juostos, ir vėl iššokęs drožiau tolyn ir tolyn. Užėjau pas vieną ūkininką pasiklausti kelio. Paprašiau duonos — nenori duoti, kalbasi lenkiškai. Na, sakau, nemanykit, kad čia Lenkija, lenkai buvo ir išbėgo, o čia mes kaip buvom, taip ir vėl būsime. Aš tik truputį pasiklydau. Čia mūs daug yra — einam užimti senąją vietą... Lenkė susiraukė, kreivai pažiūrėjo ir atpiovė duonos kampa. Aš, penkmėrkį padėjęs, skubiai išdūmiau laukan.

Nurodyti tai nurodė miestelius, bet ar teisingai? Užeinu pas kitą ūkininką — ten jau radau lietuvi. Neturtingas, matyt, žmogelis, bet toks malonus, toks geras. Išsipasakojau visa. Senis galva pakraipė, reikia, sako, tau persirengt civiliškai ir palaukt dienos, tuomet sužinosi, kas kur yra ir pereisi, o dabar gali patekti lenkams. Nurodė mišką, kur būsią galima palaukti. Gavau pas jį kelnes, pusbačius, kepurę, namų audimo žiponą ir apsivilkau. Nors keista, bet šilta, ir nukiūtinau su šautuvu į nurodytą mišką. Netrukus pradėjo aušti.

Pasirinkau vietelę, kur, rodos, ir šunų nebėgiama. Pragulėjau dieną ir vakare, manau, mėginsiu pereit. Bet kur tau, kad nors kiek būtų tamsiau, bet dabar naktis tokia šviesi, mėnuo, rodos, taip ir žiūri savo plačia akimi, kur eini. Tylu, kad nesujuda nė vienas lapelis. Pakuprinėjau, pakuprinėjau miško pakraščiais, apsidairiau aplink. Matyti lenkų sargybos ant kalnelių su kulkosvaidžiais, ir vėl sugrižau atgal, tikėdamas sulauksiąs patogesnio momento. Guliu antrą dieną, jau ir duonos pritrūkau, viduriai pradėjo gurgždėti, kaip Simano daržinės vartai ir nėra kas daryti. Manau sau, reikia imtis priemonių juos malšinti. Pavakarėje saulė linksmai šypsosi pro medžių viršūnes, ir lyg nenoromis retkarčiais pro medžius meta į mane savo spindulį ir vėl slepiasi už miško. Galvoje pinasi visokios priemonės gelbėtis. Pagaliau sugalvojau. Įkišau šautuvą į eglaičių tarpą, dar apkašiau jį šakelėmis, kad niekas nepastebėtų, ir palikau paslėptą. Pats einu per kalnelius pagal poziciją. Taip lengva, ramu, linksma ištrūkus iš tos tamsinyčios, eglyno, tik baugu susitikti su vietos gyventojais, kurie galėtų tuoj išduoti. Ogi žiūriu — iš už kalnelio išeina du lenkų legioninkai su šautuvais. Taip ir nurėžė drebulys per visą kūną. Na, manau, atėjau tiesiai į nagus.

Šaukia. Apsižvalgiau aplink, niekur nėra vietos išbėgti, visur lyguma, todėl reikia klausyti. Prieinu! Klausia jie manęs, kur yra Paupių kaimas. — A, čia pat netoli, — sakau. Pavedėk mus, sako. Buvau beatsisakęs, bet jie tuoj sukeikė. Matau neatsikąlėsiu. Vedu, bet kur, — ir pats nežinau. Paupių kaimas man nežinomas. Bet mano laimei pagal trobelės stovi gyventojas.

— Tai jau veda? — klausia manęs lietuviškai gyventojas, — tur būt, pažino, kas tu toks.

— Ne, aš juos Paupių kaiman vedu, — atsakiau.

Gyventojas valandėlę pamastė, šyptelėjo ir klausia lenkiškai. —

— Kur jūs einat?

— Paupių kaiman, o kam reikia jums žinot? — piktai atsako mano ponai.

— Taigi, aš ir žiūriu, kad čia nėra kur eiti, užtat ir klausiu, o Paupių kaimas yra į tą pusę, o ne ten, kur einate, čia jau prasideda raistai, — paaiškino gyventojas.

— Mus veda, — teisinasi legioninkai.

— Ką jūs klausot bepročio, kur jis jus nuves, sakau jums, reikia eit į tą pusę, jis beprotis, grįžkite geriau.

— Ach ty, psiakrev, — ir dar geriau pasakė kaip trenks vienas šautuvu man nugaron, net suskambėjo. Aš pabėgęs parodžiau kumštį liežuvį ir nuėjau juokdamasis, o tą ūkininką nusivedė su savimi. Matyt, gudresnis už mane buvo minimas ūkininkas.

Sugrįžęs pas jį gavau valgyti, šeimininkė pasakė, kad jie irgi turią tris paslėpę šiauduose ir dar žinanti pas kaimynus... Pavalgęs sugrįžau vėl į savąjį mišką. Pardrebėjau tą naktį, nes buvo šalta. Rytą pakilau ir einu tiesiai į poziciją: kas bus, tas bus.

Pagal mišką stovi trobelė. Užeinu pasiteirauti. Pasirodo, pilna legioninkų: kas sėdi, kas guli suvirte ir stačių, nėra kur nė praeit. Įėjęs pasakiau „dziendobryj“ ir pradėjau „šeimininkauti“. Gerai dar, kad čia taip pat būta lietuvių gyventojų. Vienas vyras sėdi pagal krosnį ir rūko pypkę. Jam mirktelėjau, ir gyvenam kartu. Legioninkai atnešė kavos, pagėrėme kartu. Saulelei pakilus, jie kažkur išsivaikščiojo; pasilikau tik su šeimininku. Paėmiau į ranką virvagalį ir einu tiesiai į lietuvių pusę. Kai tik nuėjau už kalnelio, tuoj pasileidau bėgt, bet niekas, tur būt, nė nematė manęs, kaip atsidūriau lietuvių pusėje. Taip lengva pasidarė širdy, malonu ir gera, ir saulelė tarytum juokėsi, kad aš lenkus apgavau. Nors ir kvailiu pabuvau, bet savo pasiekiau, už tai dabar dešimt dienų atostogų gavau, tik gaila, kaip ten mano draugai gyvena, kurie pateko lenkams, jiems gal nepasiseks taip gerai išsisukti...

Buvo vėlus vakaras, kai kaimynai patenkinti Baltruco pasakojimu, girdami jį, skirstėsi namo ir prašė kitą kartą papasakoti daugiau.

Šiksnosparnis.

Kvieskime „Kari“ į atsargą.

Vieną gražią dieną skaldau savo ūkyje malkas. Darbas labai malonus, nors pečiuose ir jaučiamas nuovargis. Atsigrįžtu... — O kas per malonumas!... Žiūriu ir netikiu ką savo akimis matau. Ogi pasveikino mane, parvykę iš pašto mano seniausi ir geriausi draugai: „Karys“ ir „Trimitas“ 14 nr. nr.

Nors jau ir nebe pirmi metai, kaip be perstojojimo jie mane lanko, bet turiu prisipažinti, kad dar niekuomet taip nejaučiau prie jų prisirišimo, kaip dabar. Ypatingai labai paveikė į mane „Karys“. Tuojau juodu pasikviečiau į sėklyčią. Pasisodinau už stalo šalia savęs: iš kairės „Trimitą“ — dešinės „Kari“. Atsiprašau, gal būt, aš per daug iškrypau iš savo užsibrėžto kelio, nes, pajutęs savo draugams tikrą palankumą, negalėjau kitaip pasielgti.

Pažvelgęs į pirmojo veidą, jauties esąs atsargoje. Labai vaizdžiai atvaizduotas „klumpių pardavėjas“, kuris, dėl duonos kąsnio, per ištisą dieną neatsitraukia nuo savo įprasto darbo. Bet jis yra patenkintas tuo, kad gali nė kieno nevaržomas savo darbo vaisiais naudotis. Taip pat didžiuojasi, kad, tėvynei pareikalavus, kiekvieną valandą jis yra pasiruošęs būti jos geru gynėju.

Dabar, pažvelgęs į „Kari“, krinta į akis malonus vaizdas, vaizduojąs kariuomenės gyvenimą. Atvertęs pirmąjį lapą, nebesijauti atsargoje... Pradėjęs vartyti antrą lapą, trečią ir t. t., siela skrieji į kariuomenę! Rodos, matai kelių aukštų puikias kareivines, ir jose eilių eiles tvarkingai sustatytų lovų, kuriose teko daug naktų miegoti; pilną kareivinių rajoną besimokančių kareivių. Rodos, girdi, aiškiai kuopos vado komandą: „Kuopa, iš dešinės, būrių voromis, žengte, marš!“ ir p. Taip pat vakare, rodos, turėtų būti ramu, bet kur tau! Vakare ne tik žemė nuo kareivių kojų dreba, bet oras ir girios yra priversti banguoti nuo kariškų dainų... Rodos, nebesijauti žemėje, bet... leki kartu su dainų melodijomis ten toli, toli į dausas...

Prisiminęs visą malonų kariuomenės gyvenimą ir jos dainas, rodos, niekuomet iš ten namo neitum, o tarnautum ir tarnautum!... Deja, gyvenimas šuoliais bėga!... Laikas nė valandėlei nesustoja... Pagaliau pasijunti atsargoje. Vėl prasideda priprastoji kaimo idilija.

Iš to, ką esu pasakęs, darau išvadą, kad mes parvykstame iš kariuomenės į namus nebe toki rambūs, kaip kad į kariuomenę vykdami. Parvykstame mes kupini kariškų žinių ir tėvynės meilės. Parvykstame mes išlavinę savo protą ir kūną. Pagaliau parvykstame pasiruošę dideliame ir garbingame žygiui: Vilniaus atvadavimui.

Nors atsarga skiriasi nuo kariuomenės kai kuriais gyvenimo pakitėjimais, bet uždavinys būna tas pats. Kariuomenėj yra įgyjamos visos kariui reikalingos būtiniausios žinios, o atsargoje jos turi būti plečiamos, papildomos naujomis, kad galėtumėm būti tinkamai pasiruošę, reikalui esant, ginti savo kraštą.

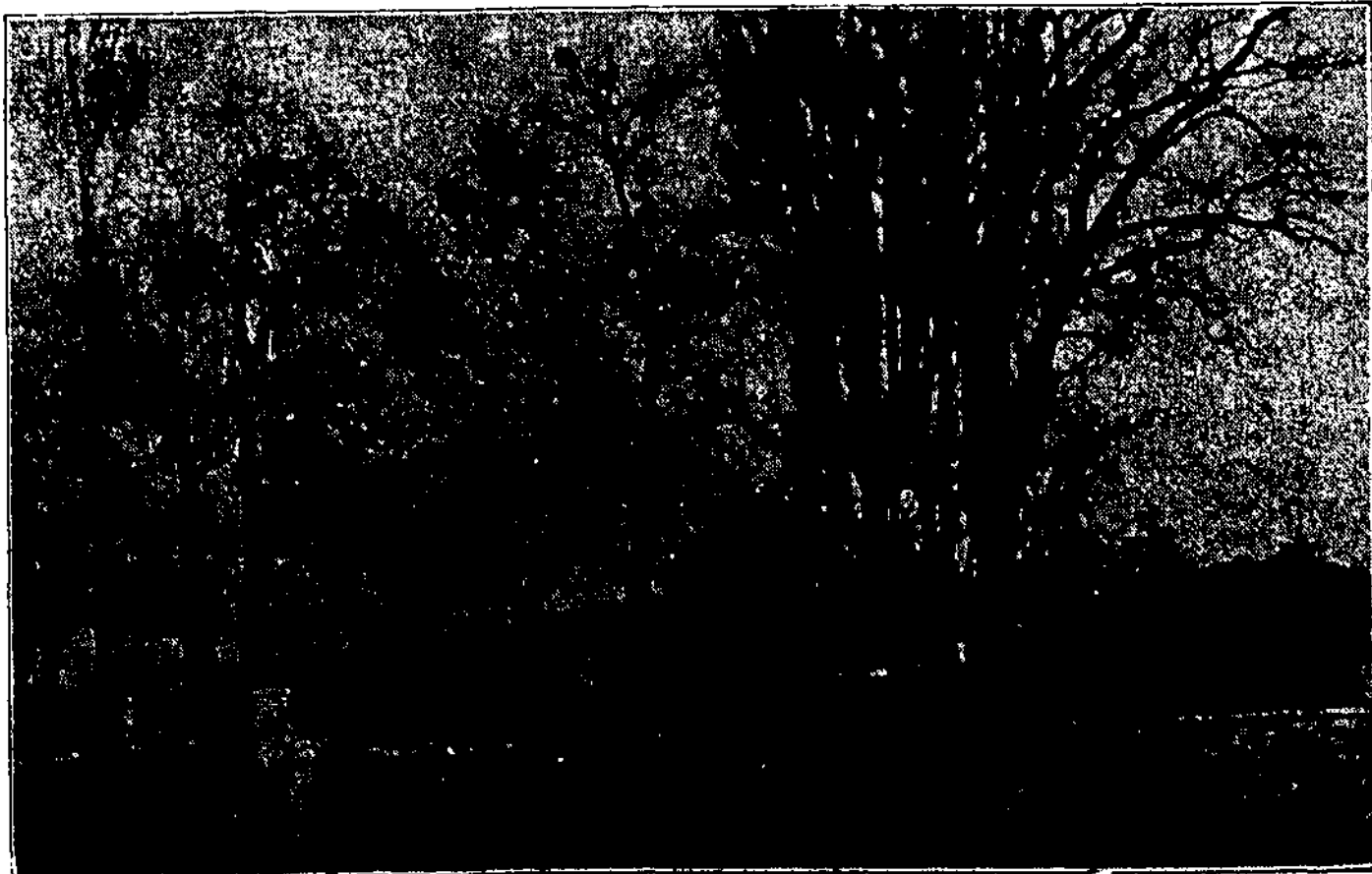
Mes, atsarginiai, neturime per daug didžiuotis daug žiną. Nors mūsų priežodis sako: „Mokslo galo nesurasi“, bet vis dėlto galime jį papildyti. O kaip papildyti? — gal būt ne vienas paklaus savęs. Mano nuomone, turime kiekvienas atsargos karys, o ypač visi puskarininkiai, parsikviesti pas save į atsargą buvusį kariuomenėj geriausį draugą „Kari“. O jis, iš tikrųjų, daug ir daug mums padėtų išeiti iš tos padėties. Todėl visi atsarginiai turime patys sau pasakyti: — „Karys“ su mumis, o mes su „Kariu!“ ir tai gyvenime įvykdyti. Taip pat turime ir kitų piliečių tarpe platinti „Kari“. Ir tik tuomet mes būsime savo pareigą gerai supratę ir ją atlikę. Tad parsikvieskime „Kari“ į savo namus! *Ats. v. p. Girčys.*

Tėvynės meilė.

Tėvynės meilė yra labai svarbus dalykas, kaip tautos, taip ir valstybės gyvenime. Be tėvynės meilės negali tauta gyventi, kaip žuvis be vandens. Tėvynės meilės turi turėti kiekvienas doras valstybės pilietis, o kuris tos meilės neturi, yra jau panašus į tėvynės priešą. Toks pilietis yra visai nepageidaujamas asmuo tautos gyvenime. Toks pilietis tik žudo tėvynės laisvę. Bet kodėl mes privalome tėvynę — Lietuvą mylėti? Į šiuos klausimus kiekvienam doram patriotui ateina į galvą daug atsakymų. Mes mylime Lietuvą, nes mūsų tėvai lietuviai, nes mūsų gyslose tekas kraujas — Lietuvos kraujas, nes Lietuvos žemelėj palaidoti mūsų garbingi proseniai, padėję galvas už brangios tėvynės laisvę, kuriuos privalo gerbti kiekvienas, nes kaimai, miestai, kuriuose gimėme, mūsų kalba, spauda, knygos, iš kurių mes semiamės žinių — lietuvių, nes mūsų broliai, sesers, draugai — lietuviai, nes gamta, tarp kurios mes gyvenam, stebuklinga ir graži. Visa, ką mes matome, ką gerbiame — visa tai mūsų — lietuvių nuosava, brangu ir gražu.

Bet mes lietuviai, gyvendami savo šalyje, negalime tinkamai atjausti savo gimtinės gražumo ir vertingumo. Gal mes kada nors pastebėsime didį tėvynės meilės jausmą, kai būsim išvažiavę į tolimas svetas šalis.

Tą jausmą daug kas yra patyręs. Mūsų broliai — tautiečiai, prieš karą apleidę savo tėvynę, o dabar grįždami iš tolimos kelionės, po ilgo nebuvimo, iš laivo, pamatę horizonte savo gimtinės gražius

Ženevos vaizdelis (Šveicarijoje): J. J. Ruso sala.

krantus, — apsipila džiaugsmo ašaromis ir sveikina džiaugsmingu balsu tėviškę.

Pasaulinis poetas Adomas Mickevičius labai gražiai atvaizduoja tėvynės meilę, būdamas svetimose šalyse. Savo kūrinio „Ponas Tadas“ pradžoje rašo:

Lietuva! Mano tėvynė, tu esi
kaip sveikata!

Kiek tave reikia brangint, tas tik-
tai žino,

Kas tavęs neteko. Šiandieną gro-
ži tavo visam puikume

Matant ir vaizduoju, nes ilgiuosi
tavęs!...

Tą jausmą pastebi mūsų broliai - išeiviai, būdami toli nuo tėvynės tarp svetimųjų. Tada džiaugiasi jų kiekvienas, išgirdęs savo gimtąją kalbą, sutikęs savo brolių — tautietį, su kuriuo jau gali pasidalyti savo gyvenimo liūdesiu ir džiaugsmu, pakalbėti gimtąją kalbą.

Tėvynės meilė būna dar gilesnė tą dieną, kada priešai užpuola tėvynę. Mes lietuviai atmename savo nepriklausomybės kovas. Mūsų tautiečiai - išeiviai, kai išgirdo mūsų pagalbos šauksmą, sukruto mums padėti: vieni aukojo gausias aukas, kiti net patys grįžo į tėvynę, ginti jos nepriklausomybę. Per tas nepriklausomybės kovas daug kas pajuto tikrą tėvynės meilės jausmą. Motinos ir tėvai siuntė savo mylimus sūnus į kovą sakydami: „Drąsiai kaukitės, grįžkite įveikę“. Ir sūnūs išpildė jų troškimus, grįžo į miestus, kaimus, nors jau praretėjusiomis eilėmis, nuvargę, apiplyšę, žaizdoti, bet su garbingai apgintomis vėliavomis. Ir jie susilaukė tautos palaimos.

Varputėnų dvaro (Šiaulių apskr.) parkas.

Mes turime suprasti, kas tai yra tėvynės meilė. Supratę ją, mes nevažiuosime į tolimas svetas šalis laimės ieškoti, nes ten visada, vietoje laimės, randasi didžiausias ir vargas. Teisingai sako mūsų priežodis: „ten gera — kur mūsų nėra“. Tad meskim galvoje apie „laimės“ šalis, geriau pradėkime savo darbus brangioje tėvynėje. Čia viskas savo: kalba, spauda, vyriausybė, kariuomenė ir t. t. Čia galime laimingai gyventi, jei tik nebijome darbo. Darbas yra mūsų išganymas. Darbas suteikia mums malonumą ir šviesesnę ateitį. Darbu nuveikiamos didžiausios gyvenimo kliūtys. Ateitis laukia iš mūsų dar daug darbo. Mes turime nepriklausomą tėvynę, tik dar trūksta mums tėvynės širdies — sostinės Vilniaus. Tad būkime pasiruošę, o išmušus vadavimo valandai, eikime drąsiai ir vaduokime! Tėvynės meilė daro stebuklus. Jei mes dirbsime darbą tėvynės meilės vedami, sulauksime iš to darbo gerų vaisių.

P. Sirgedas.

Geroj daly nēr nei sparno,
nei užpakalio, bet visur fron-
tas, iš kur priešas.

Geriausias gynimosi bū-
das — pačiam pulti priešą.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas.
Sulaukė naujokų. Šiemet pulkas sulaukė iš įvairių vietų gana daug naujokų. Tarpe atvykusių yra nemažas nušimtas gana gerai prasilavinusių.

Pulko vadovybė stengiasi įvairiomis priemonėmis praskaidrinti atvykusių dvasią ir įkvėpti meilę prie viršininkų ir tėvynės. Yra numaćiusi surengti keletą įvairių vakarų iš meno ir sporto srities.

Inspektorinis apžiūrėjimas. Gegužės 9 d. pulke buvo inspektorinis apžiūrėjimas ir kariškųjų žinių patikrinimas Apžiūrėjo I karo apygardos viršininkas ir pulko vadas.

Per apžiūrėjimą visi kariai buvo apklaudinėjami skundų. Daugiausia dėmesio kreipta į neseniai atvykusius jaunas kareivius ar jie kartais nėra kieno nors skriaudžiami arba šiaip nepasitenkinę. Tenka pažymėti, kad šiuo tarpu skundų visai nebuvo ir tiek kareiviai, tiek viršininkai yra viskuo patenkinti.

Apžiūrėjimo metu buvo atvežta pulko vėliava ir pulkas pro karo apygardos viršininką praėjo iškilnių metu.

Pažymėtina, kad neseniai atvykusieji jauni kareiviai, nenorėdami pasiduoti senai tarnaujantiems, iškilnių maršu praėjo gana tvarkingai, nors dar tik kelios dienos, kai tarnauja dalyje.

Vakaras. Gegužės m. 10-11 d. šaulių teatro salėje pulko kariai surengė vie-

šą vakarą, kurio programa gana įvairi.

Vien tik pulko jėgomis buvo suvaidintas veikalas „Pražydo nuvytusios gėlės“, padeklamuota keletas patriotiškų eilių ir atlikta įdomių sporto numerių.

Dar buvo parodyta keletas gana įdomių ir sunkių numerių prie lygiagrečių, kur pasižymėjo savo vikrumu ir sugebėjimu vyr. p. Sasnauskas, Senkevičius ir kit.

Apskritai šis vakaras pavyko gana

7 p. p. mokymo aikštėj.

Šapalo foto

Sporto ir atletikos srityje dalyvavo daugiausia puskarininkiai, tarp kurių ir to pat pulko atletikos ir lygiagrečių čempionai vyr. pusk. Kazlauskas ir vyr. pusk. Sasnauskas.

Atletikos metu buvo parodyta gana daug ir sunkių numerių sunkenybės kilnojant.

gerai ir paliko gerą įspūdį svečiams, ypač tik ką atvykusiemis naujokams, iš kurių kiti dar savo gyvenime buvo nematę jokių vakarų ir sporto bei meno „stebuklų“.

Eil. Kriauza.

Aviacija.

Atėjus pavasariui ir prasidėjus nuolatiniam skraidymams, mūsų karo aerodromą aplanko įvairios ekskursijos. Ekskursantai daugumoje įvairių mokyklų mokiniai su savo mokytojais. Mokiniai gyvai domisi lėktuvų veikimu ore, manevrais žemėje ir įdomiai klausosi paaiškinimų. Ilgesniam aviacijos prisiminimui, apkibę iš visų pusių lėktuvą nusifotografuoja.

Pasitaiko ekskursantų ne tik iš vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų, bet ir visai jaunų. Taip š. m. gegužės mėn. 10 d. atsilankė Oškabalių ir Pavembrių (Vilkaviškio apskr.) pradžios mokyklos su savo vedėjomis. Dėl blogo oro teko pasitenkinti tik lėktuvų apžiūrėjimu angare.

Naujokai. Gegužės mėn. 12 d. pradėjo mokymą aviacijos naujokų kuopa. Naujokai šypsosi ir pakilusiu ūpu stveriasi naujojo darbo, naujų pareigų. Užklaustas vienas kitas, kaip sekasi rikiuotė, kaip atrodo kariuomenėje, neretai atsako: „Čia tikras rojus, ne kariuomenė“.

Matyt, kad senai jau praėjo ir daugiau nebegrįš tas laikas, kada naujokas, atvykęs į savo dalį, neretai apsiašarudavo.

— sk. —

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Norima įsteigti Klaipėdos įgulos karių teatras. Atsižvelgiant į tai, kad teatras, kaip priemonė kariams mokyti, juos auklėti ir linksminti, yra būtina reikalingas, įgulos viršininkas leido 7 p. p. švietimo vad. padėjėjo išdirbtomis taisyklėmis steigti įgulos karių teatro trupę. Trupė susidėtų iš karių ir civilių. Tokia sudėtis reikalinga todėl, kad sujungtomis jėgomis būtų galima rimtesnius ir didesnius scenos veikalus vaidinti. Be to, šitokia trupė galės gerai pasirodyti ir Klaipėdos visuomenei, kuri dar iki šiol rimtesnės vaidintojų trupės neturėjo. Todėl numatomam steigti karių teatrui veikimo dirva yra labai plati.

I. J.

8 p. K. K. Vaidato pulkas.

Rūpinasi puskarininkių kultūra. Nors pulko puskarininkiams mokyti, lavinti, skaityti knygas, laikraščius yra labai

prieinama, nes pulko bibliotekėlė turi daug įvairaus turinio knygų; taip pat ir laikraščių įvairių pareina. Kiekvieną savaitę laikomos paskaitos, kariškoms žinioms ir bendram lavinimui papildyti rengiami kursai, daromos ekskursijos ir t. t. Žodžiu, gyvenimas įvairus ir nenuobodus. Mokomos kuopos vadas kap. Baltrimas prašė pulko vadą Sekminių švenčių proga leisti liktinių puskarininkių ekskursiją į Lietuvos uostą — Klaipėdą.

Pulko vadas, peržiūrėjęs ekskursijos patiektą projektą, sutiko leisti, kaip naudingą savo kraštui pažinti.

Žinoma, puskarininkiai yra labai patenkinti ir laukia ekskursijos, nes tikisi pamatyti tai, ko visai nėra matę.

Būtų labai naudinga, kad pulkai kiekvienas šventes ir atliekamą laiką naudingai sunaudotų ekskursijas rengdami.

Šušvės ainis.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Gegužės mėn. 11 d. pulko aikštėje įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp 1 pėst. pulko ir Ukmergės „Tauro“ („Sveikatos“) pirmųjų komandų.

Rungtynės buvo gyvos. Žaidimas lygus, kamuolys lanko vienus ir kitus vartus, bet pulkas neišnaudojo progų. 40 minutėje, per pulko vartininko kalnę, „Tauro“ žaidėjas, pasinaudojęs proga, įmušė kamuolį į tuščius vartus. Pirmas puslaikis baigėsi 0 : 1.

Antrame puslaiky žaidimas buvo dar gyvesnis. Pulkas spaudžia „Taurą“, bet „Tauro“ geras vartininkas atmuša. Pulkas įmuša tik du golus. Antras puslaikis 2 : 1.

Bendri rezultatai 2 : 2. Kornelių skaičius 7 : 1 pulko naudai.

Sportverein „York“ Insterburgas (Oberlyga) — Spielvereinigung (Oberlyga) 1 : 4 (1 : 0).

Gegužės m. 11 d. Klaipėdos miesto stadione įvyko įdomios Rytprūsių pirmenybių rungtynės tarp minėtų komandų. Spielvereinigung išėjo su dviem atsarginiais. Žaidimą pradėjus, Spielvereinigung bando prieiti prie priešo vartų, bet nepavyksta. Toliau priešas spaudžia klaipėdiečius. 25 minutę svečių pusiau dešniajam puolėjui pavyksta įmušti šeiminkams gražus golas. Puslaikis baigėsi 1 : 0 svečių naudai.

Antrame puslaikyje, 2 minutė, krenta gražus golas svečiams. Svečiai atkakliai ginasi ir kartais sudaro pavojų klaipėdiečiams. Apie 15 minutę krenta antras golas svečiams. Svečiai vis bando atsilyginti, bet nevyksta. Apie 25 minutę krenta vėl puikus golas svečiams. Svečių vartininkas blogai gaudė kamuolį. Insterburgiečiai dar nenustoja nuotaikos ir vis veržiasi pirmyn, bet klaipėdiečiai atlaiko puolimus. 35 minutę krenta paskutinis golas svečiams. Rungtynes laimėjo klaipėdiečiai.

Žiūrovas.

„Tauras“ A. L. — 4 art. pulkas 2 : 6 (2 : 3).

Gegužės mėn. 11 d. pulko aikštėj įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp minėtų komandų. Komandos jau susitinka kelintą kartą. Nugalėdavo tai viena, tai antra komanda arba baigdavo lygiomis.

Paskutinį kartą, nors tauriečiai žaidė su pora atsarginių prieš dabar irgi susilpnėjusią pulko komandą, bet vis dėlto smarkiai pralaimėjo. Iš pradžių iniciatyvą paima tauriečiai. 3 minutė, prasiveržę, tolimu stipriu smūgiu įmuša golą. Artileristai tik 15 minutė išlygina rezultata. Dėl artileristų gynimo klaidos tauriečiai vėl įmuša antrą golą. Artileristai pradeda intensyviai žaisti, ir dažniau tauriečių vartams lankyti. 30 minutė vėl išlygina rezultata. Puslaikio pabaigoj artil. įmuša dar ir trečią golą.

Antrą puslaikį komandos pradeda žaisti smarkiu tempu. Pagaliau artileristai iniciatyvą paveržia ir po gražios kombinacijos įmuša ketvirtą golą. Gavę golą, tauriečiai atlyžta. Tada artileristai energingai puola, sudarydami vieną po kito jų vartams pavojingus momentus. Dar ligi puslaikio galo įmuša penktą ir šeštą golą.

V. p. B. J.

IŠ SAVANORIŲ GYVENIMO.

Kario kalendorius savanoriams. Vytauto Didžiojo jubiliejiniams metams atminti L. K. Savanorių Sąjungos Alytaus skyriaus valdyba nupirko apie 100 egz. kišeninių Kario kalendoriaus 1930 m. ir padovanojo uolesniems savo skyriaus nariams, kurie pavyzdingiau eina nario pareigas.

Į dovanojamą kalendorių įkljuojamas lapelis, įrašoma savanorio vardas, pavardė ir pasirašo visa skyriaus valdyba ir uždedamas skyriaus antspaudas.

Savanoriai tokia dovana yra patenkinti.

Grižta prie kariškų tradicijų. Paskutiniu metu pastebima, kad ir atsargoj esantieji savanoriai pradeda grįžti prie gražių kariškų tradicijų. Jau buvo iškilnių, kur savanorius vedė būtinos tarnybos savanoriai karininkai.

Šiomet per visuotinį visos Lietuvos savanorių atstovų suvažiavimą Kaune, suvažiavimo dalyviams rikiuotėj einant prie Karo Muziejaus,

taip pat juos vedė vienas būtinos tarnybos uniformuotas karininkas, suvažiavimo dalyvis savanoris. Lydėjo 2 pėst. pulko orkestras. Suvažiavimo dalyviams išsirikiavus prie posėdžių salės, staiga pasigirdo komanda „ramiai“. ir vėliavą pagerbti. Karo dūdų orkestras sugriežė vėliavai sutikti maršą. Iš salės pasirodė išnešama savanorių sąjungos žalia vėliava. Ją nešė savanoris ir Vyties Kryžiaus kavaličius atsargos viršila. Vėliavai asistavo taip pat du Vyties Kryžiaus kavalieriai savanoriai. Apskritai, jau įėjo į tradiciją, kad savanorių vėliavą neštų ir jai asistotų tik Vyties Kryžiaus kavalieriai. Taip pat ir prie Karo Muziejaus, vėliavą palydint, ji buvo kariškai pagerbta.

Pastebima, kad paskutiniu metu vis daugiau atsiranda šalininkų gražinti savanorių tarpe kariškas tradicijas ir išrauti dar užsilikusias to nelemto politikavimo liekanas, kurios kartas nuo karto vis dar pasireiškia. Susidaro, lyg ir judėjimas tradicijų šalininkų. Savanoriškoji liaudis pritaria tokiems žygiams. Ypač tai galės sėkmingiau įvykdyti, kada į sąjungą pradėjo stoti ne tik neseniai į atsargą išėję kariai ir dar nenutolę nuo kariško gyvenimo, bet ir būtinos tarnybos. Jau į šiemet išrinktus savanorių sąjungos valdomuosius organus pateko į centro valdybą vicepirmininku vienas būtinos tarnybos pulkininkas ir į garbės teismą kapitonas.

Savanoriai pageidauja ir uniformos, kad per įvairias iškilmes galėtų kariškai pasirodyti.

Gražus pavyzdys. Kadangi knyga „Savanoris“ yra išleista ne vien tik savanoriams, bet jos turinys buvo taikomas ir kariams ir kitiems jaunuoliams, tai ji rado didelį pritarimą ir karių tarpe. Kai kuriose dalyse švietimo vadovai arba kt. pasiėmė šiek tiek jų išplatinti savo karių tarpe.

Atsižvelgiant į dalių dydį ir išplatintų knygų skaičių, daugiausia „Savanorio“ išplatino atskira pėstininkų kuopa. Anksčiau 22 egz. ir dabar, gavus naujokų, paėmė 45 egz.

„Karys“ savanorių gyvenime. Per paskutinį savanorių suvažiavimą buvo pastebėta, kad „Karys“ yra savanorių uoliai skaitomas. Vienas skyrius suvažiavimui patiekė 1923 m. „Kario“ vieną straipsnį savanoriškais reikalais, kad to straipsnio mintys dabar būtų įkūnytos. Ir šiaip kai kuriose klausimuose iškildavo „Kario“ vardas.

Btks.

Iš Šaulių Gyvenimo

Šaulių savišalpa.

Nuo 1925 metų šaulių sąjungoje veikia šaulių savišalpos kasa. Būriuose yra įsisteigusios savišalpos sekcijos, kurių nariai, užsimokėję įstojamojo mokesčio 5 litus, kas mėnuo nario mokesčio moka po 1 litą. Visi pinigai centralizuojasi šaulių sąjungos štabe, kur yra vyriausias savišalpos vedėjas. Savišalpos nariai gauna paskolų, pašalpų nelaimingais atsitikimais; mirusiųjų savišalpos narių šeimos irgi yra savišalpos lėšomis remiamos. Šaulių savišalpa tvarkoma pagal visuotinio būrių atstovų suvažiavimo priimtąjį statutą.

Metai iš metų šaulių savišalpa didėja virsdama tvirta šaulių sąjungos materialine parama. Ypač, tikimasi, šaulių savišalpa labiau praplės po to, kai sąjungos centro valdybos prezidiumas nuo gegužės 15 d. už išduodamas šauliams savišalpos kasos nariams paskolas nutarė imti ne 12, kaip iki šiol, bet 9 procentus.

Šaulių Sąjungos choro koncertas.

Gegužės 11 d. Kaune, Ateitininkų salėje, buvo Šaulių Sąjungos choro, žinomo muziko šaulio N. Martinonio diriguojamo, koncertas. Choras padainavo per 20 Lietuvos kompozitorių sunkokų dainų ir susilaukė iš gausingai atsilankiusios koncertos publikos karščiausiu ovacijų.

Šaulių Sąjungos choras Kaune yra sąjungos centro tautinio auklėjimo ir propagandos skyriaus žinioje. Gyvuodamas nuo 1922 metų, choras per tą laiką yra atlikęs Lietuvoje didelį tautiškai kultūrinį darbą. Tai bene populiariausias choras visoj Lietuvoj, turėjęs rekordinį skaičių viešų išstojimų Kaune, provincijoje, radio studijoje. Choras paprastai nuolat dainuoja per tautines iškilmes Kaune, Karo muziejuje ir kitur, dainuoja daugumoje š. S. centro iškilnių, per radio, vyksta į provinciją gastroliuoti. Ypač didelis yra choro nuopelnas, kad kasmet vasarą su skambia lietuviška daina

orkestru gastroluoti į mažiau tautiškai susipratusias Lietuvos vietas.

Jau kelinti metai iš eilės choro dirigentu yra N. Martinis, sugebėjimu ir darbštumu pastatęs chorą geriausių Lietuvos chorų eilėje. Choro dalyviai — šaulės ir šauliai, beveik kasdieną lankosi į repeticijas, koncertuoja, važinėja į provinciją be jokio atlyginimo, vien dėl šauliško pasiaukojimo, dėl mūsų tautos turto — dainos meilės.

Šauliai ruošia misteriją.

Pernai metais, per Šaulių Sąjungos dešimtmečio iškilmes Kaune, Sąjungos centras buvo pastatęs labai pavykusią ir visiems patikusią poeto šaulio L. Girso misteriją „Kovos trimitai“. Šiomet, Vytauto Didžiojo jubiliejiniais metais, sąjunga nutarė parodos metu Kaune irgi pastatyti panašią misteriją iš Vytauto Didžiojo gyvenimo. Misteriją baigia rašyti poetas Liudas Gira. Ją statys valst. dramos režisiorius B. Dauguvietis. Vaidins šaulių teatro trupė ir sąjungos choras Kaune.

„Trimito“ sukaktuvių minėjimas atidėtas.

Šį mėnesį sukanka lygiai dešimt metų, kai pradėta leisti plačiai dabar skaitomas savaitinis šaulių laikraštis „Trimitas“. Ruošiasi sukaktuves paminėti išleidus padidintą, sukaktuvėms skirtą „Tr.“ numerį, tačiau šaulių Sąjungos centro valdybos prezidiumas nusprendė, kad „Trimito“ sukaktuves turi paminėti ne vien redakcija ir centras, bet visa Šaulių Sąjunga. Todėl sukaktuvių minėjimas atidėtas į liepos 3 dieną, kada išeis 500 „Trimito“ numeris. Sukaktuvėms bus išleistas ne vien padidintas laikraščio numeris, bet sukaktuves minėti bus pakviesti visi šaulių būriai ir rinktinės. Būriuose įvyks „Trimito“ sukaktuvėms skirti susirinkimai, kurių metu bus paskaitų apie spaudą bendrai ir apie šaulišką spaudą specialiai, koncertai, pramogos.

KARIŠKOS ŽINIOS.

Bėga iš lenkų kariuomenės.

Nežiūrint griežtų priemonių, bėgimas iš lenkų kariuomenės vis nesiliauja, bet virto nuolatinio reiškiniu. Pabėgėliai skundžiasi sunkiu režimu ir svetimtųjų persekiojimu. Šiomis dienomis atbėgo iš Vilniuje stovinio 6 pėst. legionų pulko Jonas Liachovič, gudas. Toj kuopoj, kur jis tarnavo, buvo 25 gudai, keli ukrainiečiai ir žydai. Per keletą mėnesių tarnybos vist gudai pabėgo (daugiausia į T. Rusiją). Tik vienas iš pabėgėlių buvo sugautas.

Dieną vėliau po Liachovičiaus, perbėgo administracijos liniją 24 pasienio apsaugos bataliono kareivis Seniuk Vasylius, kilęs iš Žolkievo (Lvovo vaivadijos).

Pereitą mėnesį perbėgo į Rumuniją 18 lenkų kavaleristų. Jie su savim atsinėšė ne tik ginklus ir apsišarvavimą, bet ir arklius. Pabėgėliai aiškina savo pabėgimą taip pat persekiojimu.

Draugavimosi vaisiai.

Mūsų patarlė sako: „Neik su velniu obuoliuti, neteksi ir obuolių ir tarbelės“. Tos patarlės, matyt, nežinojo latvių Reiterio choras, važiuodamas į Lenkiją gastroluoti. Žinoma, latviai Lenkijoje buvo labai „draugiškai“ sutikti. Ypač „šiltai“ jie buvo priimti Poznanėje. Ten jie rado visą eilę lenkiškų bičiulių. Nors daugeliui tų „bičiulių“ rūpėjo politika, bet buvo ir tokių, kuriems rūpėjo latvių dainos menas. Buvo dar ir trečia rūšis „bičiulių“, kuriems rūpėjo ne kas kitas, tik latvių kišenės. Kaip pavyko pirmiesiems ir antriesiems „bičiuliams“ tuo tarpu nežinoma, bet pastarosios rūšies „bičiuliams“ be abejo pavyko. Gerai susi-

draugavę su lenkų choristais, mandagūs lenkeliai išleido juos koncertuoti, patys pasilikdami jų viešbutyje. Apžiūrėję latvių užimtus kambarius, rado juose daug gerų daiktų. Būdami „ištikimi latvių bičiuliai“, ilgam atsiminimui — kai kuriuos daiktus pasiėmė sau. Apskaičiuota, kad latviams šios „atminimo dovanos“ kaštavo per 14.000 zlotų.

Pėst. lydimasis pabūklas ant auto mašinos.

Amerikoj eina bandymas naujo 75 mm. pėstininkų lydimosio pabūklo, turinčio auto judesį. Šis pabūklas visur gali spėti su pėstininkais, nes jo judesio greitis, atsižvelgiant į vietą, nuo 9 iki 35 klm. Pabūklo svoris (su judesio auto mašina) — 5, 25 tonos; šaudymo tolis — 9.000 jardų.

Greičiausias pasauly kontrtorpedininkas.

Ligi šiol greičiausi torpedininkai buvo prancūzų „Verden“ tipo. Jie pasiekdavo greitumą 39,8 — 40,8 mazgų per valandą. Pereitą mėnesį pirmenybė greičio atžvilgiu perėjo italams. Jų kontrtorpedininkas „Nikoloso-darekko“, pasiekė greitumą 41,5 mazgų per valandą. Šis kontrtorpedininkas yra vienuoliktas iš dabar statomų Italijoje kontrtorpedininkų. Jis turi 2.110 tonų vandens talpumą, ginkluotas šešiais 12 cm. pabūklais, trimis 4 cm. priešlėktuviniais pabūklais ir dviem torpediniais aparatais po 3 vamzdžius 53,3 cm. kalibro.

Nauji italų karo laivai.

Nesenai nuleista į vandenį 4 nauji kreiseriai ir 1 nardomasis laivas.

Šauliai futbolininkai.

Šaulių Sąjungoje sportas yra glaudžiai susijęs su šaulių kariniu paruošimu, todėl į reklaminę viešumą šauliai sportininkai retai kada teiškyla. Tačiau daugelyje vietų vis dėlto šauliai sportininkai, kai kuriais atvejais nukonkuruoja vietas grynai sportines organizacijas. Čia pažymėtina Kybartų šaulių futbolininkų komanda „Sveikata“, kuri yra Suvalkijos futbolo meisteris.

Kaune stipriausia šaulių futbolininkų komanda, išėjusi į viešumą, yra Šančių būrio „Šaulys“. Šiomet komanda jau yra „A“ klasėje. Neseniai buvusiose rungtynėse su L. F. L. S. „A“ kl. komanda „Šaulys“ išėjo lygiomis (2 : 2). Tai rodo didelę „šaulio“ pažangą, nes L. F. L. S. „A“ komanda yra viena seniausių Lietuvoje, ne kartą turėjusi pirmenybės vainiką.

Šančių „Šaulys“ lenkų „Pochodnia“ komandą sumušė su rezultatais 3 : 0.

Kėdainių šaulių rinktinė.

Pašušvio būrys. Nors neseniai būrys įsteigtas, bet narių turi daugiau, negu kiti seni būriai. Matyt, pašušviečiai gana gerai supranta šaulių idėją. Būrio veikimas taip pat neblogas. Praėjo vos tik keli mėnesiai, kai būrys įsteigtas, bet jau sugebėjo Velykų švenčių proga surengti vakarą, kurio programą susidėjo iš paskaitos šaulėms moterims ir vaidinimo „Nepasisekęs debiutas“. Šauliai, nors ir per Velykas, bet visi buvo blavūs.

Tik vieno dar gaila, kad būrys, turėdamas tiek daug moterų šaulių, nesudaro moterų šaulių skyriaus. Joms vadovauti yra kam, nes būry yra keturios mokytojos šaulės.

Antras trūkumas būry tai, kad nepradėtas kariškas paruošimas.

Šauliai, ypatingai šaulės moterys, laukia instrukcijų.

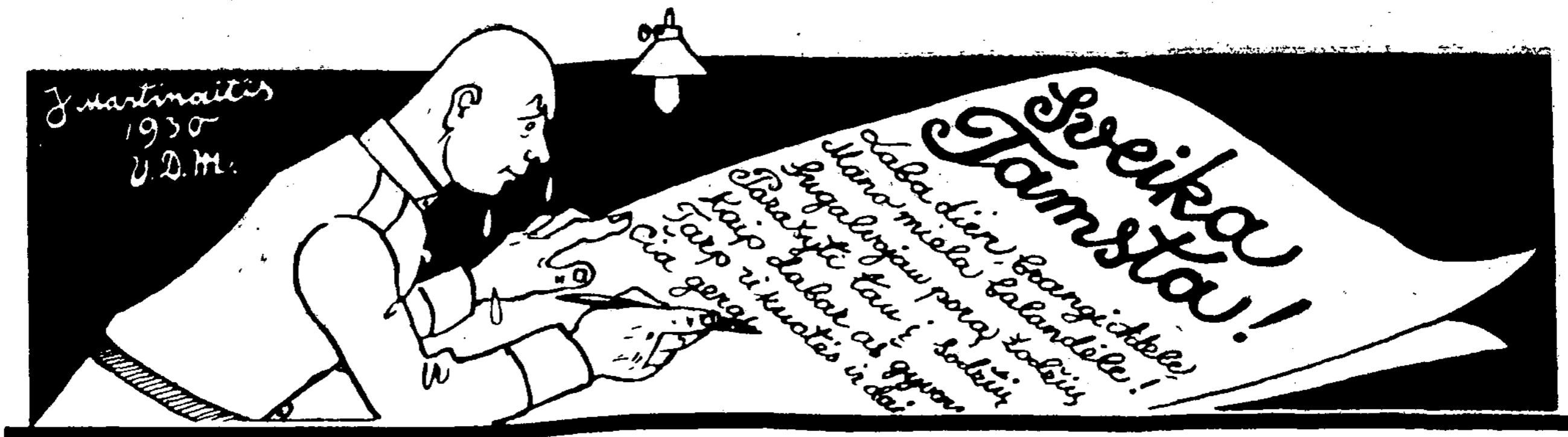
Šušvės ainis.

Auto priemonių registracija Čekoslovakijoje.

Čekoslovakų karo vadovybė daro visų, esančių privatinių savininkų rankose, auto priemonių ir atsarginių dalių registraciją. Registracija atliekama tuo tikslu, kad kilus karui, per 24 valandas nuo jo paskelbimo visas suregistruotas auto priemones galima būtų paimti karo vadovybės žinion.

Čekoslovakų kariuomenės kareiviai pėstininkai — didysis ir mažasis.

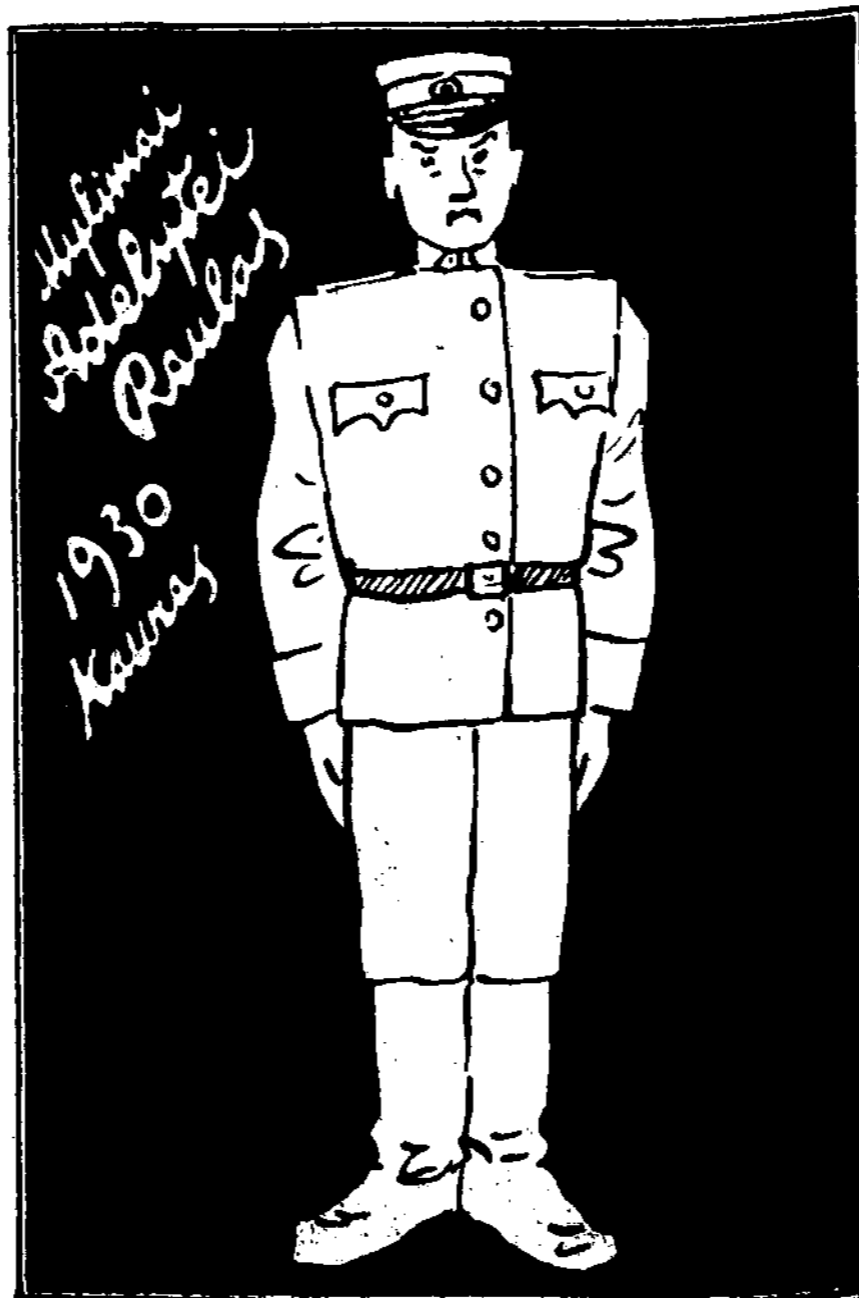
Labą dien, brangi Adele,
Mano miela balandėle!..

Sugalvojau porą žodžių
Parašyti tau į sodžių,
Kaip dabar aš gyvenu
Tarp rikiuotės ir dainų.
Čia gerai man viskas klojas,
Apsivilkęs, išmiegojęs,
Sotūs valgiai ir švara,
Tik tavęs, brangi, nėra!
Bet vis tiek aš tavo vaizdą
Ir veidelį dailų, skautų
Čia sapnuoju kas nakčia,
Glamonėju paslėptai.
Tik garsai skardaus trimito,
Pasipylę anksti rytą,
Man išblaško tuos sapnus
Tavo meilės kupinus.
Ak, daili, skaisti Adele,
Tu brangioji balandėle!
Čia tvarka visai kita
Ir visur drausmė kieta.
Laikas keltis — šok iš lovos,
Į karščiausią meilę spiovēs:
Nors kažin kaip tau saldu —
Griebk už kelnių: viens ir du!
Čia žiopsoti nėra laiko —
Viskas turi mastą, saiką:
Atmatuota taip gražiai —
Nei perdaug, nei permažai.
Įsakys tau lišt į ugnį,
Arba šokti per bedugnę,
Įsivaizdink, Ada, sau:
Trakt čebatais ir — klausau!
Žodžiu, mūsų disciplinos
Tai ne koks ten bulbių blynas:
Moko jos visus metus.
Ot, koks mokslas tai platus.
Man gerai čia, ačiū Dievui,
Gal geriau, negu pas tėvą.
Yra daug naujų draugų,
Su kuriais gyvent smagu.
Nauji batai, nauji rūbai —
Nors tuojau važiuok į šliūbą.
Ant kepurės man žvaigždė —
Pamatytum, balandėl!
Nusiskutęs ilgus plaukus,
Su dirželiu susitraukęs,
Iškelta aukštyn galva —
Te gyvuoja Lietuva!
Tu turi ten mano foto
(Kur užpernai paaukotą),

Ten visai ne aš esu,
Betgi kelmas koks baisus.

Aš prašau jį sudraskyti,
Mano miela Adelytė,

Kad nebūtų tau kančių,
Naują atvaizdą siunčiu.
Parašyk, kas naujo sodžių.
Man vis rodos, kad nuobodžiai
Tu dabar ten gyveni.
Ar teisybė tai ar ne?
Ką dabar jaunimas veikia?
Ar visi gyvi ir sveiki?
Ar pasiseka gerai
Gegužinės, vakarai?
Kaip rugiai ten auga kviečiai?
Ar išleido bitės spiečių?
Kaip ten sodnai ir daržai?
Ar daug vyšnių ar mažai?
Ar pagijo mano žirgas
(Tėvas rašė, kad jis sirgęs),
Gal duos Dievas, jis pasveiks —
Juk važiuoti piršliais reiks.
Dar tavęs prašysiu vieno:
Mano šviesią labą dieną
Tu nusiųsk, Adut, visiems
Ir seneliams ir jauniems.
Jau atleisk už tokį laišką,
Parašytą gal neaiškiai —
Dovanok, labai prašau,
Mat, skubėdamas rašau.
Tu pati žinai — nėra laiko:
Čia tave rikiuotėj laiko,
Čia statutų tų šimtai
Kanda skaudžiai ir rimtai.
Čia tau šautuvo tos dalys,
Čia plovimas bako, salės,
Momonėliai, patalai
Ir visi kiti galai.
Ir dabar baigiu rašyti —
Reikia šautuvus valyti.
Tavo mylimas karys,
Adelyte, viens, du, trys!
Spaudžiu tavo baltą ranką
Ir bučiuoju veidą brangų.
Laukiu laiško. Ir sudie.
Tavo vakar ir šiandie
Lieku linksmas Raulas Šuopa,
Penktas pulkas, antra kuopa.

Iš Adelytės laiško nusi-
rašė ir paskelbė „Kary“
Jonas Martynėlis — Mi-
singinis Momonėlis.

Nauji leidiniai.

Petras Babickas. NUOSTABI JONUKO KELIONĖ. Kaip Jonukas Kalvaitukas, ilgai klajojęs po pasaulį, po įvairių nuotykių surado savo tėvelį. Iliustruotas (35 pav.) leidinys vaikams. Kaunas, 1930 Vytauto Did. m. 80 pusl. Kaina 2 lt. 50 ct.

Autorius šioj savo knygelėj aprašo vieno Lietuvos berniuko nuotykius, keliaujant be cento po pasaulį. Brazilijoj jis suranda savo tėvelį, kuris buvo anksčiau ten išvykęs. Jo matutė Lietuvoj buvo mirusi ir jis skurdžiai, baramas, gyveno pas savo gimines. Todėl be tėvų, vargo spaudžiamas, ir pasileido keliauti po pasaulį. Iš Brazilijos abu su tėvu grįžta į Lietuvą ir čia vėl gyvena.

Knygutė vaikams bus įdomi, ypač, kad jos turinį dar puošia paveikslai iš Lietuvos ir kitų kraštų.

LIETUVOS PERIODIKA. 1929 — 1930. Sudarė A. Ružancovas, Lietuvos Bibliografijos Instituto reikalų vedėjas. Laikraščiai. Žurnalai. 16 pusl. Kaina 1 lt. Atspausdinta 500 egz.

Šioj brošiūrėlėj surašyti visi ir visomis kalbomis Nepriklausomoj Lietuvoj (su Klaipėdos kraštu) 1929 m. leisti ir 1930 m. leidžiami periodiniai leidiniai (laikraščiai, žurnalai ir kt.). Pažymėta leidinių redaktoriai, leidėjai, adresai ir kainos.

Dr. B. Zacharinas. KĄ DARYTI NELAIMĖJE? Darbo Sveikatos“ leidinys 4 nr. Kaunas — 1930 m. 32 mažų pusl. Kaina 10 ct.

Šioj brošiūrėlėj nurodoma pirmoji pagalba kai kuriuose nelaiminguose atsitikimuose. Įdėti šie nelaimingi atsitikimai: 1) nuplikimai, 2) nušalimai, 3) rakštis, 4) kontuzijos, sumušimai, 5) kaulų lūžimai ir 6) kraujavimai. Be to, kai kurie dalykai paaiškinami paveikslais.

J. Tauronis. VYTAUTAS PANČIUOSE. Trijų aktų su prologu ir epilogu istorinė drama. Išleista paminėti Vytauto Didžiojo jubiliejui. 1930 — V. D. m. 76 psl. Kaina 2 lt.

MŪSŲ GIROS. Miškininkystės žurnalas. 1930 — V. D. m. kovo — balandis. Nr. 2 (4).

Redokcijos atsakymai.

St. Barysai. Už honorarą Tamstai išrašėmė „Kari“ nuo 1930 m. liepos mėn. 1 d. iki 1931 m. liepos 1 d.

V. p. Rimkūnui ir V. p. Bružauskui Tamstų korespondencijos negalėsime įdėti, nes kiti anksčiau apie tai parašė.

J. Bakanui. „Laiškas į jaunuosius kareivius“ pavėluotas. Jį sunaudosime kito naujokų šaukimo metu. Bet jeigu norėtumėt, tai galėtumėt grąžinti.

Eil. Kriauzai. „Jono Drimbos kelionė į kariuomenė“ netinka. Apie tokius tipus visai neverta rašyti.

Onai Valentaitėi. Jūsų rašinėlį „Aukim tvirti ir žygiuokim į Vilnių“ atidavėme laikraščiu „Mūsų Vilnius“.

S. Pišui. Savanorius priima kariuomenėn tik naujokų šaukimo metu. Reikia kreiptis į artimiausią naujokų ėmimo komisiją (savo apskrity). Kada bus kitas ėmimas, sužinosite iš skelbimų naujokams. Jie yra skelbiami kiekviename valsčiuje.

Lietuvaičiui. Apdovanoti kariuomenės kūrėjų — savanorių medaliu turi pirmenybių gauti žemės. Už ją nemoka išperkamu mokesčių ir gali gauti iki 2.400 lt. pašalpos gautam ūkiui įsikurti. Jeigu jau kuris yra gavęs paskolos ūkiui įsikurti, tai toji paskola (iki 2.400 lt.) dabar paverčiama pašalpa. Už mokslą nemoka (patys savanoriai ir jų vaikai) tik tie, kurie stoji savanoriais, iki 1919. III. 5. Savanorių sąjunga rūpinasi, kad būtų atleidžiami nuo mokesčio už mokslą visi savanoriai (ir jų vaikai), kurie yra gavę savanorių medali. Taip pat kai kuriose įstaigose savanorius priima tarnybon pirmoj eilėj.

Savanorių Sąjunga yra patiekusi Ministerių Kabinetui savanorių lengvatų įstatymo projektą, kuriame numato daugiau savanoriams teisių. Dalis jo jau priimta, būtent, žemės reikalai, bet kada bus visas priimtas, tuo tarpu dar nežinoma. Traukiniais važinėti už pusę kainos teisių neduodama. Šis dalykas nenumatytas ir minimame savanorių lengvatų įstatymo projekte.

Galvosūkių 19 nr. sprendimas.

ŽVALGYMAS. Mažas. Galva. Gyvas. Žala.

Gera išsprendė šie asmens: 1) S. Kiškytė (Krkl.); 2) v. p. J. Paliulis (2 p. p.); 3) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.); 4) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 5) j. p. Vl. Čepurna (KKDD); 6) j. p. J. Gudžiūnas (KPM); 7) gr. M. Antaniškis (4 pp.); gr. J. Bliuvas (9 pp.); 9) gr. Voiciechavičius (KPM); 10) P. Budreika (KKDD); 11) eil. S. Viluckas (2 pp.); 12) eil. P. Kniukšta (5 pp.); 13) eil. P. Kačinskas (2 pp.); 14) Pr. Patašius (KPM); 15) P. Sirgėdas (šn.); 16) Stp. Kirstukas (Ob.); 17) Alf. Puteelis (Mžšk.); 18) Br. Banaitytė (Btk.); 19) A. Šelmytė (M.); 20) J. Lukaševičius (Kl.); 21) J. Chvajauskas (Prem.); 22) Br. Januškevičius (š.); 23) St. Jazgevičius (Pok.).

Galvosūkis 21 nr.

(Vertinamas 1 tšk.).

Surasti ir sustatyti nurodyta eilė žodžius. Skaitant iš viršaus pirmąsias tų žodžių raidės ir iš apačios trečiąsias, gausis labai tinkamas ir kilnus šių dienų posakis.

Žodžiai turi būti tokie:

1. Mažo vaiko dažnai vartojamas žodis.
2. Gražus 7-ųjų raidžių moteriškas vardas.
3. Daiktas, reikalingas mokantis rašyti.
4. Koks žmogus nelaimingas?
5. Mažas, gražus pavasarinis namų gyvuliukas.
6. Šautuvui reikalingas įrankis.
7. Vienas trijų raidžių žodelis, padarytas iš žodžio „paėmimas“.
8. Šviesiausia namo dalis.
9. Vienas iš karių raporto žodžių.
10. Priekinė ratų dalis, kuri suteikia pastovumą važiuojant.
11. Kas gėdos nedaro?
12. Viena iš galutinių abėcėlės raidžių.

25 lt.

25 lt.

mėnesiui

mėnesiui

D V I R A Č I A I

Išsimokėtinal iki metų, neskaitant rankpinigių. Siūlome Lietuvoje gamintų „AMLIT“ ir kitų firmų. Dviračius duodame tik patikrintus ir pritaikintus mūsų keliams. Garantija 3 met.

G. Macys ir M. Mikelkevičius
 Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 61, tel. 20-90.

Palaikykite Lietuvos pramonę ir prekybą!

2

120.000 litų

galima išlošti (dvigubu bilietu)

Raudonojo Kryžiaus XVII loterijoje,

kuri prasidės

1930 V. D. m. birželio 6 d.

Neatidėliodami įsigykite bilietus.

Bilietai parduodami: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboje Kaune, Laisvės alėja 35, bankuose, pašto įstaigose Kaune ir provincijoj ir pas agentus.

I-mos klasės bilietų kaina:

$\frac{1}{1}$ — Lt. 10, —, $\frac{1}{2}$ — Lt. 5, —, $\frac{1}{4}$ — Lt. 2,50.

Dar galima išsirašyti „Karys“
nuo pat 1 nr.

Visi mokytojai susirūpino

vadovėlių savo mokykloms pasirinkimu. Jau greit prasideda pirmamokslių mokymo metas. Geras vadovėlis — geriausias mokytojo padėjėjas sunkiame darbe. O ypač svarbu gerus vadovėlius įvesti mokymo pradžioje. Apie vadovėlių geriausiai sprendžia patys mokytojai jį vartodami. O plačiausiai vartojami Lietuvos mokyklose vadovėliai, mokytojų pripažinti geriausiais, yra „Sakalėliai“. Elementoriaus II spalvotas leidimas, gražiomis iliustracijomis, kietais apdarais kaštuoja tik 2 lit.; II nespalvotas leidimas 1,30 lit. „Sakalėlio“ II d. pirmosios knygos skaityti 2,50 lit. Švietimo Ministerijos pripažintas tinkamu vadovėliu prad. mokykloms.

Kodėl gi mokytojui nepalengvinti sau darbo ir mokiniams nesuteikti malonumo įvedant gerus, puošnius ir nebrangius vadovėlius. Duodamos nuolaidos. Reikalaukit iš leidėjo

„SPAUDOS FONDO“

Kaune, Laisvės al. 62. tel. 12-12 ir 19-12, skyriuose provincijoj ir kit. knygynuose.

Vytauto Didžiojo sukaktuvėms paminėti š. m. birželio mėn. 18-22 d. d. Kaune įvyks didelė

ŽEMĖS ŪKIO ir PRAMONĖS PARODA

Kary! Ragink savo gimines ir pažįstamus gausingai lankyti šią jubiliejinę parodą. Kelionė geležinkeliais ir garlaiviais bus žymiai papiginta. Parodos Komitetas.

Naujas Emigracijos Biuras „AMERIKA“

Generalinė atstovybė Lietuvai
Compagni Maritime Belge.

Veža į:

Argentina, Brazilija,
Urugvajų, Paragvajų
ir kitas pasaulio šalis.

Visos žinios tiekiamos nemokamai.

Kreiptis: **KAUNAS,**
LAISVĖS ALĖJA, **18**
tel. 30-89.

Savininkas **SALIAMONAS BANAITIS.**

Rygos siuvelykla J. Arklis
Kaunas, Vytauto prosp. 19 nr.
priimu vyriškų rūbų užsakymus pagal paskutines Paryžiaus madas.
Kainos prieinamos. Duodama išsimokėtina.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nušimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos
Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

Vartokite tik geriausią kremą avalinei, dirbtą su terpetinu, „Gutalin“.

Jubil. Vytauto Did. metams

„Švyturio“ B-vė išleido J. P. Kraševskio KARALIŲ MOTINA.

Istorijos romanas. Du tomai. Kaina po 3 lt. tom. Leidimas atitinka laiką, nes romane vaizduojamas Vytautas Didysis ir jo sumanymai. Lietuvių kalbon labai gyvai išverstas ir skaityti taip pat įdomu, kaip ir nuotykių romanas.

Reikalaukite pas visus knygų pardavėjus arba pas leidėją: „Švyturio“ B-vė, Kaunas, Kęstučio g. 35. Tel. 232.

Tabakas S. S. S. R. su 40% nuolaidos

¼ svaro 1 a rūšies kaštuoja 12 lt., ¼ svaro aukščiausios rūšies kaštuoja 15 lt. Gaunamas firmoje

„Tabakas“ Kaunas, Laisvės al. 48. Telef. 29-32.

Nepirkite užsienio tepalo, bet vartokite tik Lietuvos išdirbimo, nes jis yra geras ir nebrangus. Visur reikalaukite tepalo

„Kavalier“

Jis ne tik odą minkština, bet ir blizgina ją. 23

A M L I T

Lietuviai, palaikykite savo pramonę —
M pirkite dviračius tik tai

L „AMLIT“
Jie yra patys geriausieji.

I Amerikos Lietuvių Akcinė Bendrovė

T Kaunas Šiauliai Panevėžys
Kęstučio g. 44a Aušros al. 2 Bataiono g. 2
Telef. 1221 Telef. 293 Telef. 78 2

Jeį nori būti „Rūtelė“
skaisti ir graži, tai
vartok tik muilą „Florance“, Kaunas

Tik geriausia pasauly VARTOKITE KAKA O VAN HOUTTEN